

HVALER

MENIGHETSBLAD

NR 1 - 2025

78. ÅRGANG

**MINNEORD OM
DAG PLAU.**

Side 14 – 15

**PÅSKEN I TEKST
OG BILDER.**

Side 19 – 23

**PIONERLIV I
KIRGISISTAN.**

Side 24 – 28

DEN NORSKE KIRKE

Hvaler menighet

kirken.no/hvaler

ANSATTE:

Grethe Hummel

Sogneprest

Tlf: 481 83 510

grethe@hvaler.kirken.no

Marius Kjølholt

Kirketjener

Tlf: 483 92 297

marius@hvaler.kirken.no

Jenny Schorpen

Kirketjener

Tlf: 907 13 680

jenny@hvaler.kirken.no

Jan Heier

Kirkeverge/daglig leder

Tlf: 474 79 730

jan@hvaler.kirken.no

kirkevergen@hvaler.kirken.no

Kaja Høvik Stiksrud

Barne- og ungdomskontakt

bukontakt@hvaler.kirken.no

Tlf: 907 58 089

Inger-Lise Ottersund

Pedagog

pedagog@hvaler.kirken.no

Tlf: 450 02 610

Marte-Kari Melkerud

Kantor

kantor@hvaler.kirken.no

Tlf: 917 27 075

Kirkekontoret (Kirkens hus)

Storveien 12, 1680 Skjærhalden

Tlf: 474 79 730

post@hvaler.kirken.no

Hvaler sokn

Ole-Edvin Utaker,

Tlf: 982 46 551

o.utaker@gmail.com

Hvaler menighetsblad

Storveien 12, 1680 Skjærhalden

hvalermb@outlook.com

Ansvarlig utgiver:

Hvaler menighetsråd

post@hvaler.kirken.no

Kontonummer 1506.23.78902

Redaksjonskomité:

Ragnar Bjørck, Grethe Hummel,

Ellen Bjørnvall Viker,

Marthe Nordengen Berntzen og

Halvor de Flon

Trykk:

moglegaard.no

Påskehilsen fra Grethe.....	4
Påskene i kirkene på Hvaler	5
Hva har påskene og den urolige verden vi lever i til felles	6
Påskesalmer for store og små.....	8
Himmelske retter - Påskelammet	10
Den verdensvide kirke – det begynte med 12 disipler	12
Minneord om Dag Plau.....	14
Under himmelbuen. En forunderlig kraft	16
Nytt fra menighetsrådet.....	18
Påskene i tekst og bilder.....	19
Pionerliv i Kirgisistan.....	24
Viktig bok av Elisabeth Thorsen «Alle andre dager skal vi leve».....	29
Barnas side.....	30
Hvaler Sanitetsforening takker	31
Velkommen som konfirmant i Hvaler menighet.....	32
Kjære mor, bestemor – vil du gå i forbønn for ditt barn?	33
Minnesmerke på Hestholmen	34
Ledig på formiddagen? - Ta en tur på formiddagstreffen da vell!.....	36
Arbeid med skjøtsel av trær på kirkegårdene våre.....	37
Sansenhagen på Dypedalåsen	38
Radiogudstjenesten 100 år.....	39
Aldersbestemmelse av Hvaler kirke - status for prosjektet.....	40
Enstemmig vedtatt – med glede.....	42
Om kirkemakt og eiendom i eldre tid	44
Fra foreningslivet	53
Gudstjenester våren 2025	54
Sorg og glede i våre kirker	55

Grethe Hummel.

Påskehilsen fra Grethe

Har du et beredskapslager hjemme?

Kanskje ikke det vi tenker mest på i forbindelse med påske, feriedager, vår i lufta og varme fra sola.

Men i skrivende stund er det et stort alvor i den politiske uroen rundt oss. Det er grunn til bekymring og lurt å tenke beredskap.

Uka før hun ble innsatt som biskop i Oslo, talte Sunniva Gylver til en fullsatt domkirke i Fredrikstad om det hun kaller eksistensiell beredskap. Det handler ikke bare om å lagre mat, vann og andre helt nødvendige ting i en krisesituasjon. Det handler også om å tåle livets påkjenninger, å leve midt i alt som er.

Etter selv å bli skadet i en alvorlig bil/sykkellulykke, og så sorg over å miste sin kjære ektefelle i sykdom, hentet den nye biskopen styrke og kraft i sin tro på at hun aldri var helt alene. Lyset hun trenger, finnes, selv om hun ikke alltid ser at det er der.

Hun bruker begreper fra båtlivet og sier livet kan gi oss en så tung bagasje at vi helt mister retning, framdrift og reiseglede. Så har hun selv opplevd at hennes tro hjalp henne til å konvertere den tunge bagasjen til en nødvendig ballast i bunnen av båten, for å gi stabilitet og en trygg og stø kurs videre når stormen herjet.

Påskens dramatiske fortellinger kan hjelpe oss til å leve – midt i alt som er. Skjærtorsdagen og langfredagen forteller om svik, dom og drap helt uten grunn. En total avmakt og håpløshet.

Trygve Skaug sier i et av sine dikt:

*Klart det er du
som skal være ankeret mitt
hvem vil ha et anker
som ikke aner
hvordan det ser ut på bunnen*

Sunniva Gylver bærer alltid et kors rundt halsen. Det er del av hennes eksistensielle beredskap.

Jeg holder rundt et gripekors i lommen. Noen sekunder, noen minutter. Det minner meg om at jeg aldri er alene.

Korset blir et symbol på min eksistensielle beredskap. Jeg tror at Gud selv har vært i de mørkeste kroker, kjent håpløsheten og er hos alle som strever og bærer tungt i dette livet.

Så handler heldigvis påske ikke bare om dødskrefter.

Påskedagen forteller om oppstandelse og nytt liv. Guds kjærlighet og livets krefter var, er og vil alltid være sterkere enn ondskap og dødskrefter.

Ankeret på bunnen heises opp. Guds kjærlighet gjør død til liv.

Det gir oss et ankerfeste og et håp som bærer gjennom urolige tider.

God påskefeiring – midt i alt som er!

Påskene i kirkene på Hvaler

Grethe

Marte-Kari

Palmesøndag 13. april kl. 11 i Spjørøy kirke:

Gudstjeneste for små og store. Tårnagentene og Stjernekorset deltar. Utdeling av påskeposer til barna.

Menighetspedagog Kjersti Morland, kantor Marte-Kari Melkerud og prest Grethe Hummel.

Skjærtorsdag 17. april kl. 18 i Spjørøy kirke:

Måltidsgudstjeneste. Vi feirer gudstjeneste og deler nattverd rundt et langbord formet som et kors. Sang ved Benedicte Sjøvold. Etterpå spiser vi kveldsmat sammen.

Kantor Marte-Kari Melkerud og prest Grethe Hummel.

Langfredag 18. april i Hvaler kirke:

Pasjonsgudstjeneste. En meditativ gudstjeneste i ord og toner med ulike stemmer fra Jesu lidelseshistorie. Musikk ved Tonny Prante, fløyte, og kantor Marte-Kari Melkerud. Prest er Grethe Hummel.

Påskenenatt 19. april kl. 22 i Hvaler kirke:

Påskenenattsmesse med feiring i ord og toner av Lyset som overvinner mørket. Kirkemusiker Ken Phillips og prest Grethe Hummel.

1. påskedag 20. april kl. 11 i Hvaler kirke:

Høytidsgudstjeneste. Musikk ved Runar Jansen, trompet, og musiker Frank Nordensten. Prest er Grethe Hummel.

Hva har påsken og den urolige verden vi lever i til felles?

Det er et interessant spørsmål å stille, for påsken og den urolige verden vi lever i akkurat nå, har kanskje mer til felles enn vi skulle tro ved første øyekast.

Pesach (jødisk påske) på Jesu tid var en stor religiøs, sosial og nasjonal høytid. Den minnet jødene på lidelsene, slaveriet og flukten fra Egypt. Høytiden var også en påminnelse om Guds makt og trofasthet, og ble markert med ritualer som å spise usyret brød og ofring av påskelammet. Etter ofringen ble påskelammet tatt med hjem, eller til et lokalt vertshus. Så spiste man det sammen med familie og venner. Det var selv påskemåltidet som var, og fortsatt er, selve 'hjertet' i den jødiske påskefeiringen. Den siste nattverden vi kjenner fra evangeliefortellingene var sannsynligvis et *Pesach*-måltid.

Nattverden

Denne rituelle feiringen var først og fremst en 'frihetens fest' og er til dags dato en av de viktigste jødiske høytidene. Den symboliserer en tid for takknemlighet og glede over utfrielsen fra slaveriet i Egypt - en fest som feirer håpet og troen på fremtiden.

Når evangelieforfatteren Markus

skriver sitt brev (ca. år 70 e.kr.) om Jesus – tømmermannssønnen fra Nasaret – var det gått ca. 35 år siden han ble korsfestet og henrettet under Pontius Pilatus. Sannsynligvis fordi han utfordret den romerske makten. Jødene var fortsatt under det romerske regimet. I år 66 - 70 e.kr. gjorde de opprør mot romerne. Det ble et svært blodig opprør mot den romerske overmakten. Historikeren Josefus skrev i år 115 e.kr. om dette opprøret. Han forteller oss at det var store protester fra jødisk hold mot det romerske maktapparatet i Judea, hvor Jesus og andre jøder spilte en betydelig rolle mot romernes maktutøvelse. Disse katastrofale begivenhetene

med templet lagt i grus, forandret jødernes etterverden for alltid, ikke bare i Jerusalem, men i hele den da kjente verden. Mange tolket dette som en kamp mellom 'det Gode' og 'det Onde' – begreper som vi i dag kjenner godt fra vår egen kultur. Ikke minst med tanke på det som i dag utspiller seg i Europa og i Midtøsten.

(NB! Det er viktig å understreke at når jeg her bruker begrepet 'jødene/jøder', så har det ingen ting å gjøre med dagens politiske Sionisme, eller jødisk nasjonalisme, slik vi har sett den nylig utfolde seg på Gaza og Vestbredden.)

Om vi i dag skal prøve å forstå noe av evangelieforfatternes anliggende (Matteus, Markus, Lukas, Johannes), sett fra datidens perspektiv, må vi ta med det faktum at de levde og skrev i en tid hvor de var i krig med det mektige Romerriket – en David mot Goliat. Vi kan ikke fullt ut forstå evangeliefortellingenes beskrivelser fra den gang, uten å anerkjenne at deler av disse fortellingene kan ses på som en form for krigslitteratur.

Vi, i den kristne tradisjonen, har noe til felles med jødene når det kommer til påsketradisjoner. Det er i påsketider at disse tradisjonene møter hverandre, om enn i forskjellig drakt. Jødene med sin jødiske påske om frigjøringen fra slaveriet i Egypt. Vi med vår kristne tradisjon om Jesus fra Nasaret – hans lidelse, død og oppstandelse. Samtidig må vi ikke glemme at Jesus og hans disipler feiret den jødiske påsken.

Den jødiske historiske tradisjonen er preget av forholdet mellom håp og lidelse, med dyp forankring i konkrete historiske erfaringer (eks. Holocaust). Allikevel er håp en grunnleggende jødisk verdi, nærmest en plikt. For dem er ikke håp en naiv tro på en bedre fremtid, men en måte å motstå ondskap og mørke på – en vei til helbredelse og fornyelse.

På samme måte som jødene er også vår kristne fortelling en fortelling om håp, hvor lidelsen og håpet ikke kan skilles fra hverandre. Et håp midt i mørket.

Oppstandelsen

Vår verden preges i dag av kriser, uro og konflikt. Men, det finnes også en motstandskraft i håpet om forsoning. I påskens budskap til oss, er oppstandelsen selve symbolet på at håpet finnes. At kjærligheten er sterkere enn ondskapen, og at vi alle erkjenner at vi er del av noe større enn kun oss selv.

Uansett livssyn viser historien at mennesker med håp har makt til å skape endringer – både i våre egne liv og i større sammenhenger. Dagens konflikter viser med all tydelighet hvor nødvendig forsoning er.

For håpet bringer oss sammen.

God påske!

Påskesalmer for små og store

Blant alle de fantastisk fine salmene i salmeboka som er beregnet på påsketiden, har jeg et par favoritter som blinker seg ut.

Den ene er palmesøndagssalmen nummer 151:

«Deg vi lovsynger, ære».

Jeg ble for alvor kjent med den da jeg jobbet i Sarpsborg og var med på Vintersangfest i kirkene, med 4. klassinger som invitert målgruppe. Når alle disse barna sang den av full hals, i fullsatte kirker, akkompagnert av et ordentlig orgelbrus, så måtte man bli begeistret. For dette er en glad salme, en prosesjonssalme, som tar for seg hele palmesøndags-historien. Anders Frostenson har forfattet teksten – men han skrev den etter en eldgammel tekst av Theodulf av Orlèans fra rundt år 820.

Melodien er det Carl-Bertil Agnestig som står bak, og han kjenner vi pianister veldig godt til. Hans lærebøker er fortsatt i bruk, og som komponist ble han kjent for å lage melodiose og lett sangbare stykker. Melodien til salmen er fra Deg vi lovsynger, fra et hefte for barnekor, og det er så godt å både synge og spille denne familievennlige salmen.

Deg vi lovsynger, ærer – 1. vers

*Deg vi lovsynger, ærer, Jesus,
de fattiges konge.*

Hosianna vi nå synger som barna en

*gang. Du er ventet av alle, du er vår
bror, du er Herren, ingen var eller er
elsket, velsignet som du.*

Jeg tar med noen ord om min voksenfavoritt blant påskesalmene også, nemlig nemlig nummer 199 i salmeboka:

«Å salige stund uten like» - skrevet for godt over 100 år siden (i 1890) av journalist og salmedikter Johan Halmrast, som bare ble 46 år gammel. Han var bare 24 da han skrev denne salmen.

Halmrast hadde et vanskelig liv. Han hadde dårlig helse, og han fikk ingen utdanning selv om han elsket å lese og lære. Han livnærte seg med å skrive fortellinger som han solgte. Han hadde en stor produksjon, og han skal også ha skrevet 800 dikt.

Lite av det er bevart, for da Halmrast døde ble alt han hadde skrevet brent. I salmeboka er han representert med to tekster, «Hen over jord et pilgrimstog», og altså den vidunderlig vakre salmen «Å salige stund uten like», som da den ble publisert første gang, hadde overskriften «Maria Magdalenas jubel».

Melodien er det Kristian Wendelborg

som har komponert. Jeg gleder meg til å spille, syng og høre den i påska.

Å salige stund uten like - 1.vers

Å salige stund uten like,

han lever,

han lever ennu!

Han vandrer i seierens rike,

min sjel, hvorfor sørger da du?

Han er ikke lenger i graven,

hvor bleknet i døden han lå;

”jeg levende så ham i haven,

og aldri så skjønn jeg ham så”

Familiedag på palmesøndag

SPJÆRØY KIRKE SØNDAG 13. APRIL KL. 11

Velkommen til
familiegudstjeneste
med tårnagenter,
Stjernekorset, kirkekaffe
og aktivitetsløype med
utdeling av påskeposer!

 DEN NORSKE KIRKE
Hvaler menighet

Påskelammet

Påskan står for tur, og med den mange gode lammesteker. Å spise lam som del av påskefeiringen er en tradisjon som strekker seg tilbake til Jesu tid.

I kristendommen feirer vi påske for å minnes Jesu død og oppstandelse, og påskelammet symboliserer kanskje først og fremst Jesus og det offer han gjorde. Men lammesteken slik vi kjenner den i dag er en tradisjon, ikke et bibelsk påbud. For det er få regler og krav til mat i kristendommen, det står heller skrevet at all mat er ren (Markus 7:20).

Jødedommen derimot, sier mye om hva en kan spise og drikke, slik man kan lese en del eksempler på i mosebøkene. Og Jesus var jødisk, og feiret *pesach* for å minnes flukten fra Egypt. Skjærtorsdagsmåltidet var altså et påskemåltid. Dermed inneholdt det antakelig lam, som ble spist til minne om lammet israelittene ifølge mosebøkene, måtte slakte rett før flukten fra Egypt.

Det er lett å tenke at Jesus og disiplene bare spiste brød og drakk vin denne Skjærtorsdagen

i Jerusalem, siden det er dette som beskrives i påskeevangeliet. En artikkel, skrevet av Kjersti Busterud ved VID vitenskapelige høyskole, forteller oss derimot at en sannsynlig grunn til at det kun beskrives brød og vin i Bibelen er at da tekstene i påskeevangeliene ble nedtegnet, antok man at leseren var kjent med påskemåltidets innhold og regler. Derfor beskrev man kun avvikene i måltidet – altså det som ble nattverden – da Jesus sa om brødet at det var hans legeme og om vinen at den var hans blod (Matteus 26: 26–28). Resten av måltidet fulgte antakelig den tids skikk og bruk, som blant annet innebar at lammet måtte slaktes i Jerusalem og spises samme kveld, og bruk av syrnet brød for å symbolisere at israelittene ikke rakk å heve brødet ferdig da de flyktet fra Egypt

Det jødiske påskemåltidet inneholder også mange andre ulike matvarer som skal symbolisere fangenskapet og flukten fra Egypt. For eksempel bitre urter, som skal minne om hvordan egypterne gjorde livet vanskelig for det jødiske folket, persille dyppet i saltvann som skal minne om det salte vannet i Sivsjøen der israelittene krysset tørrskodd, og en spesiell deig som skal minne om leiren som ble brukt til å bygge pyramidene (kilde, Bibelen.no). Ifølge artikkelen skrevet av Kjersti Busterud spiser derimot jødene ikke lenger lam i påskan etter at tempelet i Jerusalem brant ned i år 70. For offerlammet måtte nemlig slaktes der, og kun der.

I dag brukes derfor et bein som symbol i stedet for lammet under pesach-feiringen.

Paul Klee (1879-1940) "The Lamb"

Giovanni Battista Recco (Italian, 1615-1660)

Det er nok oftere potet, hvitløk og rosmarin å finne sammen med lammet i norske hjem i påsken i dag.

God påske!

Marthe N.B.

Kilder:

Kjersti Busterud, VID vitenskapelige høyskole i partnerskap med forskning.no.

”Spiste Jesus påskelam?” Online artikkel.

”Oppskrift til påskemåltidet.” Online artikkel.

Den verdensvide kirke

– *det begynte med 12 disipler...*

Noen tanker fra «Down under»

Johanne Weydahl som har tilknytning til Hvaler og menigheten her, har tatt seg et friår fra studier og reist til bibelskolen Capernwray i Bowral, noen mil sør for Sydney i Australia. Jeg var heldig å få besøke henne der i januar i år, like før de skulle starte opp med et nytt semester.

Skolen hvor Johanne er elev, tilhører en internasjonal evangelisk organisasjon som kalles Fakkeltånerne. Den ble startet i England like etter den andre verdenskrig, og de har nå bibelskoler og konferansesentre over hele verden. Målet for skolen er å gi unge studenter bibelkunnskap og utruste dem gjennom disippeltrening til misjon.

Hovedbygning Capernwray bibelskole

Elevene på bibelskolen dette året er fra 7 forskjellige nasjoner som bl.a. Canada, Tyskland, Norge og Sør-Korea. Foruten klasseromsundervisningen de har på skolen, har de blitt delt i små grupper som er tilknyttet forskjellige menigheter i lokalsamfunnet rundt, som skolen har samarbeid med.

Noen tanker jeg gjorde meg da jeg fikk være der – helt på den andre siden av jordkloden i 30 varmegrader i januar! – var at vi som kristne er søsken på tvers av landegrensar. Dette har jeg erfart mange ganger før, men igjen slo det meg at hvis det ikke hadde vært for de første disiplene Jesus sendte ut, så hadde det ikke stått noen kirke på Hvaler, ei heller i Australia. Og hadde noen av oss som lever i dag, hvor det enn er i verden, hatt noen formening om en treenig Gud, om ikke de første kristne og de neste osv. hadde vært lydige? Riktignok har det åndelige uttrykket tatt form og farge, og blitt preget og endret gjennom generasjoner på sin vandring over kulturgrensar. Men hovedbudskapet som Jesus kom med er det samme: «Et nytt bud gir jeg dere: Dere skal elske hverandre! Som jeg har elsket dere, skal dere også elske hverandre.» (Joh. 13.34) Og dette får disse 50 bibelskoleelevene ved Capernwray skole i Australia være med å aktualisere gjennom sin tjeneste i lokalmenighetene (anglikanske kirker) rundt om. Johanne er hver fredag med på «soup kitchen» i den lille nabobyen. De setter opp bord og rigger til matserving for hjemløse og andre interesserte.

En praktisk handling som gjør at de også kommer i prat med noen som kanskje også trenger nettopp det.

Hver onsdag må alle elevene være med på «work day» på skolen. Det vil si dugnadsarbeid på den store vakre eiendommen til skolen, hvor de luker bed, vasker bil eller gjør vedlikehold på bygninger. Selvfølgelig er det praktisk og økonomisk for skolen at elevene bidrar, men det har også en oppdragende effekt. Johanne forteller at ikke alle elevene var så positive til «work day», i hvert fall ikke til å begynne med. Så skolen er bevisst på holdningsskaping på dette området også. Ungdommene må øve seg i å tåle litt skitt under neglene for fellesskapets eller sin nestes beste, slik Jesus selv var et forbilde da han vasket disiplenes føtter. Det handler om å øves opp i det tjenersinn Jesus selv viste. Det er flott å se at unge fra forskjellige steder i verden også i dag vil være med å bringe stafettpinnen videre.

Johanne utenfor sin lokale kirke

For meg personlig, ble det en sterk påminnelse om hvor takknemlig jeg er for at de første disiplene stilte seg lydige til å tjene Guds rike. Også ble jeg minnet om hvilken stor sammenheng jeg får være en del av.

Inger Homstvedt Weydahl

Nytt flygel

Tusen takk for alle gavene ved ofringer og konsertene:

Status innsamling pr 31.1.2025 kr 110.000.

Vipps 834008
kontonummer
1506.99.03026

Minneord om Dag Plau

Dag Plau fylte 80 år den 13. januar, og dagen skulle feires hjemme. Men det ble ikke slik. Ambulansen hadde hentet ham tidlig på morgenen. To dager senere døde han fredelig på Sykehuset Østfold. For halvannet år siden skrev Dag en takkehilsen i Hvaler menighetsblad. Her er noe av det han skrev:

«De siste årene har Hvaler menighet vært en viktig del av mitt liv. I januar 2015 ble jeg enkemann. Det var en helt ukjent tilværelse! Min kone Hanna-Karin, mitt holdepunkt i

nesten 50 år, gikk brått bort. Etter en tid med omtanke og omsorg fra familie og venner, kom hverdagene. Disse hverdagene var jeg slett ikke forberedt på. Det ble stusselig å lage middag til bare én, eller ikke å fylle hele kaffetrakteren. Jeg hadde mange tunge stunder på vei gjennom skogen til kirkegården. En søndag i februar 2015 befant jeg meg på en kveldsmesse i Hvaler kirke. Kirken ble fra da av et viktig holdepunkt for min senere tilværelse, for der traff jeg folk som lurte på hvem denne ukjente kirkegjengeren var. Dette ble til nye kontakter, og så fulgte gode møter og gode samtaler ved kirkekaffen og andre tilfeldige treff. Slik kom jeg meg ut fra en tilværelse i et tomt hus».

Ja, Dag kom seg ut av det tomme huset. Dag fant seg en plass i Hvaler kirke. Etter noen måneder hadde han sagt ja til å bli med i Hvaler menighetsråd, og høsten 2015 ble han innvalgt

i rådet. Der ble han værende i to perioder, i åtte år, så lenge helsen holdt. Dag var interessert, talefør og positiv, og fra 1. januar 2016 ble han med i redaksjonskomitéen av Hvaler menighetsblad. Her ble han ansvarlig for annonser og kulturstoff, og han bidro i bladet med muntre artikler like til sin død.

Påskenummeret av bladet 2016 var det første Dag var med på. Det første stoffet han skrev omhandlet jazz – Dags store lidenskap. Lite visste vi at påskenummeret 2016 skulle bli kåret til det beste menighetsbladet i Borg bispedømme det året. Senere, nærmere bestemt i 2021, fikk bladet Hvaler kommunes kulturpris. Dette inspirerte Dag til et tettere samarbeide med Hvaler kommune om presentasjon av stoff som omhandlet kommunen. Dette var han opptatt av, helt til det siste. Dag sørget også for all kontakt med menighetsbladets annonsører. Den jobben utførte han mesterlig. «Vi må ha en god økonomi for å utvikle magasinet» brukte han å si. I alle de ni årene Dag var med i redaksjonen, var han den eldste av alder, men den yngste av sinn. Savnet av han vil bli stort.

Dag bidro også til en ny giv i menighetens kulturutvalg, sammen med Gerd Ådnem. Jazzmusikk sto Dag sitt hjerte nærmest, og han gledet seg spesielt over at konsertene med Magnolia Jazzbands glade musikk, flere ganger fylte kirken. Interessen for musikk har Dag hatt

Et stort øyeblikk i 2016. Dag Plau og Ragnar Bjørck mottar prisen for Borg bispedømmes beste menighetsblad av daværende biskop Atle Sommerfeldt.

siden barndommen. Han var i sin tid medlem i Sølvgutten, han spilte saksofon og han var en hyppig konsertgjenger hele livet.

Dag sa at han hadde fått mange gode år som enkemann på Hvaler. Han hadde sine helseplager, men de pratet han lite om. Hans underfundige og velformulerte kommentarer var til å bli i godt humør av! Artikkelen hans i menighetsbladet var skrevet i en muntlig form, med mange prikker og utropstegn. «Man må skrive slik at folk får noe å smile av!», sa Dag. Det var en glede å være sammen med ham, for han var et menneske med fokus på det som var positivt.

I desember 2024 ble Dag gradvis mer og mer pjusk, som var det uttrykket han selv brukte. Lille julaften sendte han denne julehilsenen på e-post:

«Dette året har vært forskjellig fra alle andre år. Det begynte med hjelp fra hjemmesykepleien til at jeg nå er omtrent selvhjulpent i alle daglige gjøremål! Jeg må få takke helsevesenet, kommunens omsorgstjeneste og alle som har fulgt meg opp med besøk, telefoner og meldinger. Nå vil jeg ønske mine venner en god jul. Neste år blir bra. Dag er fortsatt optimist!»

Ja, Dag var og ble en evig optimist, og han var velsignet med et lyst sinn. Det begynte som et bekjentskap, og endte som et vennskap. Vi er takknemlige for å ha kjent Dag, og vi er takknemlige for den innsatsen han gjorde i menighetsrådet og i redaksjonskomiteén.

Vi lyser fred over hans minne.

Einar Morland og Ragnar Bjørck

En forunderlig kraft

De fleste av oss føler oss, i hvert fall i perioder, ganske utilstrekkelige og små. Usikkerheten fester grepet, kanskje særlig i disse tider, da verdier og normer i vår verden ser ut til å stå for fall. Da er det med undring jeg leser om Aleksej Navalnyj i Magasinet Stefanus, lånt meg av en god bekjent.

Aleksej Navalnyj var Vladimir Putins fremste kritiker som opposisjonsleder og advokat. I 2020 døde han nesten etter å ha blitt forgiftet med den russiske militære giften Novisjok. Etter et sterkt press, ble han sendt til behandling i Berlin hvor han etter lang tid ble frisk.

Etter en slik opplevelse ville jeg ha funnet meg et trygt sted å bo, vekk fra Putin og hans medhjelpere. Jeg ville gjemt meg bort, sammen med noen få som jeg visste ville beskytte meg og ta vare på meg, i håp om å bli gammel og få være sammen med barn og barnebarn.

Men Navalnyj gjorde det motsatte. Han reiste tilbake til Russland i januar 2021 og ble umiddelbart arrestert. I boka «Patriot. En selvbiografi», forteller han om sine valg.

Navalnyj forteller at han som en gang hadde vært en militant ateist, var blitt kristen. Han fant mot i Bergprekenens vers om «å hungre og tørste etter rettferdigheten». Han var overbevist om at det var riktig av ham å reise tilbake til Russland og kjempe for frihet og rettferdighet.

Navalnyj lærte seg alle de 111 versene av Bergprekenen utenat. Ordene ga ham kraft til å holde motet oppe i måneder i fangeleir, hvor skremmende og fæle ting var hverdagen. Både han og kona Julia innså at han aldri ville komme levende ut av fangeleiren. De ønsket selvfølgelig at han skulle overleve, men hadde ingen falske forhåpninger.

Navalnyj skriver at troen gjorde det lettere for han både å leve og å være opposisjonspolitiker. Han fikk kraft til å stå for sine tanker om frihet og rettferdighet fra Gud, og som han selv sier: Gode, gamle Jesus. Han ville ikke være enda en som løy for sitt folk.

Man kan jo undres over hvorfor store sterke menn med mange ressurser av militærkraft og lojale medhjelpere rundt seg, blir så redde for tanker om rettferdighet, at de må drepe for å eliminere dem.

16. februar 2024 døde Navalnyj i en fangeleir. En eneste manns stemme var altså kjempesikkert for en stor og mektig statsmann. Forunderlig! Kan vi lære noe av dette eller overføre det til egne liv?

Jeg tenker umiddelbart på to ting. For det

første viser det oss at alle sine stemmer er viktige. Tror du på noe, må du stå opp for det, og en + en blir veldig ofte mer enn to.

Det andre er denne forunderlige kraften. De færreste av oss hadde vært så modige og lojale mot egen overbevisning som Navalnyj, men selv vi kan trenge et sted å hente styrke. Bergprekenen kan være et godt sted å begynne. Ja, for det vil helt sikker ordne seg, alt det usikre og vanskelige rundt oss. Men det skjer ikke av seg selv.

Riktig god vår og påske.

Vennlig hilsen mormor.

Saligprisningene er første del av Bergprekenen og står i evangeliet etter Matteus 5,1-12. Hele Bergprekenen er fra versene 5,1 til 7,29. Her er et utdrag fra saligprisningene:

Da Jesus så folkemengden, gikk han opp i fjellet. Der satte han seg, og disiplene samlet seg om ham. Han tok til orde og lærte dem:

Salige er de som sørger, for de skal trøstes.

Salige er de ydmyke, for de skal arve jorden.

Salige er de som hungre og tørster etter rettferdigheten, for de skal mettes.

Salige er de barmhjertige, for de skal få barmhjertighet.

Salige er de rene av hjertet, for de skal se Gud.

Salige er de som skaper fred, for de skal kalles Guds barn.

Salige er de som blir forfulgt for rettferdighets skyld, for himmelriket er deres.

Bygging av nytt toalett på Kirkens hus med universell utforming

Vi har sett at det er et behov for å ha et toalett med universell utforming på Kirkens Hus, for å ivareta hensynet til bevegelseshemmede og gjeldende forskriftskrav. Arbeidet er nå i gang og vil bli sluttført i løpet av kort tid. Det nye toalettet blir etablert der hvor sogneprest Grethe har sitt kontor i dag. Det vil gjøre tilgangen for rullestolbrukere enklere, både i forhold til adkomsten utenfra og møtesalen. Samtidig med dette installeres det automatiske døråpnere ved utvendig adkomstdør, toalettdør og dør til møtesalen. Prestekontoret flyttes til det toalettet som i dag ligger innerst mot bakgården. Det bygges om til kontor og får to nye vinduer mot bakgården og god innvendig isolering. I forbindelse med at vi gjør denne ombyggingen, vil den utvendige rampen for rullestolbrukere blir ombygd, slik at adkomsten blir vesentlig enklere og i henhold til dagens krav.

Hvaler kommune har gitt et tilskudd på kr. 500 000,- for gjennomføring av arbeidene.

Årsberetning og regnskap

Årsberetning og regnskap vil ligge tilgjengelig fra den 14. april i Kirkens hus og i kirkene. Årsmøtet blir avholdt den 28. april.

Karnevalsgudstjeneste i Spjørøy kirke – orientering fra sognepresten

Det ble avholdt Karnevalsgudstjeneste i Spjørøy kirke den 2. mars. Det ble en flott feiring med sang av Stjernekorset, Sanitetsforeningen som serverte boller og flotte konfirmanter som deltok i gudstjenesten. Konfirmantene vil være ministranter i gudstjenestene fram til påske.

Barne- og ungdomsarbeidet

Pedagog Inger-Lise Ottersund opplyser at arbeidet med plan for undervisning, som skal utgjøre konfirmanttilbudet for 2025-2026 (tidligere trosopplæringsplan), er godt i gang. Utkastet har blitt presentert for menighetsrådet som vil få planen til behandling.

Skjøtsel av trær på kirkegårdene – orientering fra kirkevergen

Martin Brenne har utført arbeid med prioriterte trær på Spjørøy kirkegård. Biolog Monika Olsen, nestleder i MR/FR, har deltatt på befaring på Hvaler kirkegård. Det vil bli gjort tiltak på trær der det er risiko våren 2025. Videre lages det en femårsplan for skjøtsel.

Ole-Edvin Utaker, leder i menighetsrådet

Karnevalsgudstjeneste

PÅSKEN 2025

I TEKST OG BILDER

Bilder av Jan Heier

Palmesøndag

Seks dager før påske kom Jesus til Betania der Lasarus bodde, han som Jesus hadde vekket opp fra de døde. Der ble det holdt et festmåltid for ham.

Marta vartet opp, og Lasarus var blant dem som lå til bords sammen med ham. Da kom Maria med et pund ekte, kostbar nardussalve, og med den salvet hun Jesu føtter og tørket dem med håret sitt. Hele huset ble fylt av duften. Da sa Judas Iskariot, en av disiplene, han som siden forrådte ham: «Hvorfor ble ikke denne salven solgt for tre hundre denarer og pengene gitt til de fattige?» Dette sa han ikke fordi han hadde omsorg for de fattige, men fordi han var en tyv. Det var han som hadde pengekassen, og han pleide å ta av det som ble lagt i den. Men Jesus sa: «La henne være! Hun har spart salven til den

dagen jeg skal begraves. De fattige har dere alltid hos dere, men meg har dere ikke alltid.»

Det ble kjent i den store mengden av jøder at Jesus var i Betania. Nå kom de dit, ikke bare for hans skyld, men også for å se Lasarus, som han hadde vekket opp fra de døde. Da la overprestene planer om å drepe Lasarus også. For mange av jødene dro dit på grunn av ham og kom til tro på Jesus.

Dagen etter fikk folkemengden som var kommet til festen, høre at Jesus var på vei inn i Jerusalem. Da tok de palmegreiner og gikk ut for å møte ham, og de ropte:

Hosianna!

Velsignet er han som kommer i Herrens navn, Israels konge!

Joh 12,1-13

Skjærtorsdag

Det var like før påskehøytiden, og Jesus visste at hans time var kommet da han skulle gå bort fra denne verden og til sin Far. Han hadde elsket sine egne som var i verden, og han elsket dem helt til det siste.

De holdt måltid. Djevelen hadde alt gitt Judas, sønn av Simon Iskariot, den tanken i hjertet at han skulle forråde ham. Jesus visste at Far hadde gitt alt i hans hånd, og at han var gått ut fra Gud og gikk til Gud. Da reiser han seg fra måltidet, legger av seg kappen, tar et linklede og binder det om seg. Så heller han vann i et fat og begynner å vaske disiplenes føtter og tørke dem med linkledet som han hadde rundt livet. Han kommer til Simon Peter. Peter sier: «Herre, vasker du mine føtter?» Jesus svarte: «Det jeg gjør, forstår du ikke nå, men du skal forstå det siden.» «Aldri i evighet skal du vaske føttene mine», sier Peter. «Hvis jeg ikke vasker deg, har du ingen del i meg», svarte Jesus. Da sier Peter:

«Herre, ikke bare føttene, men hendene og hodet også!» Jesus sier til ham: «Den som er badet, er helt ren og trenger bare å vaske føttene. Dere er rene – men ikke alle.» For han visste hvem som skulle forråde ham. Derfor sa han: «Dere er ikke alle rene.»

Da han hadde vasket føttene deres og tatt på seg kappen, tok han plass ved bordet igjen. Så sa han til dem: «Forstår dere hva jeg har gjort for dere? Dere kaller meg mester og herre, og dere gjør det med rette, for jeg er det. Når jeg som er herren og mesteren, har vasket deres føtter, da skylder også dere å vaske hverandres føtter. Jeg har gitt dere et forbilde: Slik jeg har gjort mot dere, skal også dere gjøre. Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Slaven er ikke større enn herren sin, og utsendingen er ikke større enn han som har sendt ham. Nå vet dere dette. Og salige er dere så sant dere også gjør det.

Johannes 13,1–17

Langfredag

Jesus blir korsfestet

Også to andre forbrytere ble ført bort for å bli henrettet sammen med ham. Og da de kom til det stedet som heter Hodeskallen, korsfestet de både ham og forbryterne der, den ene på høyre side av ham og den andre på venstre.

Men Jesus sa: «Far, tilgi dem, for de vet ikke hva de gjør.» Så kastet de lodd om klærne hans og delte dem mellom seg. Folket sto og så på, men rådsherrene hånte ham. «Andre har han frelst», sa de, «la ham nå frelse seg selv dersom han er Guds Messias, den utvalgte!» Også soldatene hånte ham. De kom og rakte vineddik opp til ham og sa: «Er du jødenes konge, så frels deg selv!» For det var satt en innskrift over ham: «Dette er jødenes konge.»

En av forbryterne som hang der, spottet ham også og sa: «Er ikke du Messias? Frels da deg selv og oss!» Men den andre irettesatte ham og sa: «Frykter du ikke Gud, enda du har samme dom over deg? For oss er dommen rettferdig, vi får bare igjen for det vi har gjort. Men han har

ikke gjort noe galt.» Så sa han: «Jesus, husk på meg når du kommer i ditt rike!» Jesus svarte: «Sannelig, jeg sier deg: I dag skal du være med meg i paradiset.»

Jesus dør

Det var allerede omkring den sjetten time. Da falt det et mørke over hele landet helt til den niende time, for solen ble formørket. Forhenget i tempelet revnet etter midten, og Jesus ropte med høy røst: «Far, i dine hender overgir jeg min ånd!» Da han hadde sagt det, utåndet han.

Men da offiseren så det som hendte, prisete han Gud og sa: «Denne mannen var sannelig rettferdig!» Og folkemassene som hadde samlet seg for å se på, slo seg for brystet da de så det som skjedde, og vendte hjemover. Men alle de som kjente ham, sto på avstand og så på. Blant dem var også de kvinnene som hadde fulgt ham fra Galilea.

(Lukas 23, 32-46)

Påskedag

Tidlig om morgenen den første dagen i uken, mens det ennå er mørkt, kommer Maria Magdalena til graven. Da ser hun at steinen foran graven er tatt bort. Hun løper av sted og kommer til Simon Peter og den andre disippelen, han som Jesus hadde kjær, og hun sier: «De har tatt Herren bort fra graven, og vi vet ikke hvor de har lagt ham.» Da dro Peter og den andre disippelen ut og kom til graven. De løp sammen, men den andre disippelen løp fortere enn Peter og kom først. Han bøyde seg fram og så linklærne ligge

der, men gikk ikke inn i graven. Simon Peter kom nå etter, og han gikk inn. Han så linklærne som lå der, og tørkleet som Jesus hadde hatt over hodet. Det lå ikke sammen med linklærne, men sammenrullet på et sted for seg selv. Da gikk den andre disippelen også inn, han som var kommet først til graven. Han så og trodde. Fram til da hadde de ikke forstått det Skriften sier, at han måtte stå opp fra de døde. Disiplene gikk så hjem.

Joh 20,1-10

Pionerliv i Kirgisistan

Kristin Seljebakken er ekte Hvalerjente. Hun ble født på Skjærhalden i desember 1950. Kristian Hansen og Ruth Syvertsen var foreldrene hennes. De vokste opp ved siden av hverandre i Høghebakken.

Seljebakken var stedet der farfar til Kristin vokste opp, og stedet er fremdeles i familiens eie. Kristin var yngst av tre søsken.

Kristin Seljebakken

Som ung voksen bodde Kristin sammen med sin mor, og jobbet i Hvaler kommune for skolesjef Marvin Sandvik. Venner flyttet etter hvert ut av kommunen for å gå på skole eller stifte familie andre steder, og opplevelsesmulighetene på Skjærhalden var begrenset. Vi er nå på 70- tallet, og ennå er det nesten 20 år til tunnelen var et faktum.

Kristin hadde sertifikat og ei gammel boble. 24 år gammel tok hun bobla til Gjøvik for å besøke Åse Irene fra Kjolbo, som gikk på folkehøyskole der. Åse Irene tok henne med til Hunn kirke. Der fikk hun oppleve en kirke full av ungdom som vitnet om Jesus, liv og røre og sang som løftet kirketaket. Det var en Jesusvekkelse i Gjøvikområdet. Kontrastene til Skjærhalden var stor, og Kristin tenkte at dette ville hun ha mer av.

Høsten 1975 startet «Ungdom i Oppdrag» bibelskole eller disippeltreningsskole på Grimerud gård i Stange. Kristin startet der høsten 1976, med permisjon fra Hvaler kommune. Vinteren var hun i praksis i Ålesund, og var tilbake på Skjærhalden i 1977, men hun klarte ikke lenger å slå seg til ro der. Sommeren 1979 fikk hun tilbud om å komme til Grimerud gård for å jobbe i administrasjonen på skolen, noe hun fortsatte med i 15 år.

I 1989 var det planer om å starte misjonsskole på Grimerud. Et amerikansk par skulle komme for å lede skolen, de ønsket at Kristin ble med som «staff in training» i det første kullet, både for at hun snakket norsk og for at hun som administrator, skulle vite hva skolen tilbød av undervisning. Vinteren 1990 var hun derfor elev på egen arbeidsplass.

Kristin var opptatt av «unådde» folkegrupper, folk som ennå ikke hadde en egen kirke/menighet. Kristin hadde lest om dette med utspring fra Sovjet og alle «stan» - landene, og hun ønsket veldig å bli bedre kjent med disse folkegruppene og hadde merket seg Kirgisistan. Kirgisistan var langt vekk, og vanskelig å finne informasjon om. Kristin lette etter stoff og informasjon. Internett fantes ikke og ikke så mye annet heller, men noe gikk det an å snappe opp fra biblioteket.

En del kirgisere hadde flyktet da Sovjets Røde arme kom østover og inn i Kirgisistan. Via Afghanistan og Pakistan, hvor de hadde det vondt og vanskelig og mange døde, hadde de etter mange år endt opp i Tyrkia.

Tyrkiske myndigheter hadde bygd opp en landsby til dem øst i Tyrkia. Små hus med fjøs i første etasje og leiligheter øverst.

Første møte med kirgisere i Tyrkia 1990.

Til den landsbyen dro Kristin og 3 av hennes medstudenter fra Grimerud med buss tvers gjennom hele Tyrkia. Det fantes ingen butikker i landsbyen eller gjesterom for utleie, men gruppa fikk bo der i noen dager i en leilighet som sto tom. Ingen av kirgiserne kunne noe annet enn farsi og kirgisisk. Men det var en ung kirgisler der som var fra landsbyen og som hadde lært engelsk på arbeid et annet sted i Tyrkia. Tilfeldigvis var han tilbake på besøk i landsbyen akkurat da, og fungerte som tolk. Kirgiserne var gjestfrie, milde og gode å være sammen med, og på tross av språkvansker fikk Kristin god kontakt med dem. En kveld Kristin hadde gått ut i fjellheimen for å rydde i tanker og be, opplevde hun et kall. Hun følte seg verken flink eller sterk nok til å ta imot kallet, og vegret seg for Gud, men Gud fant de rette ordene. En markert opplevelse som ble et skille for Kristin.

Kristin hadde med flere grupper tilbake til denne landsbyen, men lengselen og nysgjerrigheten etter Kirgisistan ga seg ikke.

I 1993 reiste Kristin østover fra Moskva sammen med ei internasjonal gruppe fra Ungdom i Oppdrag. Det var bare Kristin som var fra Norge. Gruppa ble ledet av et amerikansk par. Sammen

dro de til Kirgisistan. De var der i to uker, men fikk lite kontakt med kirgisere.

Høsten 1994 reiste det amerikanske paret tilbake til Bisjkek, hovedstaden i Kirgisistan og utfordret Kristin til å komme etter. Våren 1995 reiste Kristin. Det ble starten på et pionerarbeid som varte helt til 2017.

Pamir, tradisjonelt nomadeliv.

Gruppa kom til et land som lå med brukket rygg. Etter 1991 da Sovjet kollapset, trakk sovjetfolket seg ut. Det var de som hadde ledet kollektivene på landsbygda som produserte mat, drevet bakeriene og bygget opp fabrikkene. Herrefolket var borte, og kirgiserne var apatiske. De var ikke trent til å ta avgjørelser eller initiativer, de var vant til å ta imot ordre og gjøre som de ble bedt om. Arbeidsløsheten var stor, det var lite mat å få kjøpt i byene og håpløshet og alkoholisme florerte. Barn og unge flyktet fra utrygge hjem og ut på gata. De søkte inn til byene fra landsbyene, de hadde ingen steder å gjøre av seg og mange sultet og frøs. Det tok mange år før kirgiserne kom seg på fote etter at sovjetstaten var oppløst.

Misjonering var ikke lov, men Ungdom i Oppdrag fikk registrert en humanitær hjelpeorganisasjon som de lovlig kunne ha visum igjennom. De mottok hjelpesendinger, og kunne hjelpe til med litt mat, hygieneartikler osv.

Grappa klarte å starte opp engelskundervisning til kirgisisk ungdom og voksne.

Ungdom i Oppdrag samarbeidet med lokale folk om et hjem for gatebarn, SvetlyPut. Mange av barna som fikk omsorg og skolegang på barnehjemmet, har fått utdanning, arbeid og egne velfungerende familier. Det meste av støtten som kom inn til barnehjemmet var fra Norge og Hvaler. Det bodde omtrent 50 barn på hjemmet for kortere eller lengre tid. Da Kristin reiste hjem, fikk hun vite at de hadde vært med og støttet 5000 barn. Barnehjemmet ble nedlagt et år etter at Kristin dro.

Hjelpesending fra Norge fordeles hos Venera.

SvetlyPut ble et kjent begrep også for menigheten på Hvaler, som 1999 startet opp fast givertjeneste til hjemmet, utløst av Kristin og hennes fortellinger om arbeidet hun sto i der ute i «langt-vekkistan», som Kirgisistan var og er for de fleste av oss.

Kristins bror Terje Seljebakken og hans kone Borghild, sto i mange år i bresjen for et stort loppemarked her på Hvaler. De samlet lopper gjennom hele året og solgte til inntekt for SvetlyPut på sommeren. Terje og Borghild hadde vært på besøk hos Kristin i Bisjkek og sett med egne øyne det viktige arbeidet hun og hennes gruppe sto i. Terje samlet også inn penger blant arbeidskameratene sine. Hver lønnsdag la de penger i ei kasse. Barna på SvetlyPut kvitterte med et brodert bilde til «Gutta på Sandbakken». Kristin var svært takknemlig for alt lokalt

Terje Seljebakken på besøk på SvetlyPut.

engasjement som kom barna på SvetlyPut til gode.

Da Kristin bosatte seg i Bisjkek, ville hun lære seg kirgisisk. Gjennom en baptistmenighet som hadde overlevd sovjettiden, kom hun i kontakt med en mann som kunne litt engelsk. Han var selv kirgiser og språkforsker, og lagde gode og strukturerte leksjoner til Kristin. Både han og kona var nye kristne. Gjennom dem ble Kristin kjent med andre kirgisere som søkte kristen tro. Kristin støttet og oppmuntret kirgisere som tok lederansvar, med bønn og veiledning. Kirgiserne var gode og ivrige evangelister blant sin egne, selv om mange av dem møtte motgang, avvising og trakassering.

Språkforskeren fikk andre oppgaver etter hvert, og Kristin måtte finne seg en ny lærer. Hun ble kjent med ei dame som kom fra landsbygda og som var utdannet lærer. Kristin hadde etter hvert skaffet seg en leilighet med to soverom. Språklæreren og lillesøstera hennes flyttet inn på det ledige soverommet til Kristin, som dermed fikk et dypdykk i kirgisisk språk og kultur. En tredje søster som ble giftet bort i et bruderov, fikk to barn før hun klarte å frigjøre seg fra sitt fangenskap. Kristin tok også vare på disse tre. De to barna er nå voksne. De bor faktisk i den leiligheten som Kristin i sin tid kjøpte. Hun har fremdeles god kontakt med dem.

Ut ifra kunnskapene Kristin fikk om kirgisisk

språk, har hun bidratt til å lage en manual mellom kirgisisk og engelsk. Det er hun stolt av. En slik manual fantes ikke fra før.

KØIKØL er en stiftelse som Kristin var med og stiftet sammen med en av sine kirgisiske venner, Venera. Venera ble i sin tid også utsatt for bruderov, og fikk et barn før hun kom seg vekk. Hun tok med seg barnet sitt til Bisjkek og utdannet seg til lærer. Hun hadde et brennende engasjement for barn som av ulike grunner levde på gata, og startet med å samle inn mat og klær til dem. Arbeidet hennes ble lagt merke til, og hun fikk ei tomt i utkanten av byen der hun fikk bygd et hus med plass til 8-10 hjemløse barn. Venera har god kontakt med skolene rundt i området. Hun er lærer, og blir ofte bedt om å undervise selv også.

Feirer Noruz vårfest med Venera.

Samtidig støtter hun ca. 40 familier som har barn med nedsatt funksjonsevne. Hun hjelper dem med mat og praktisk arbeid. Barn med nedsatte funksjonsevne har dårlige kår i Kirgisistan. Hvis en kvinne får et slikt barn, stikker ofte mannen

av. Dette fordi han ikke vil ha et slikt barn, ei heller en kvinne som føder slike barn. Dermed forsvinner inntekten til familien. Venera skaffer kvinnene litt arbeid, kan støtte litt økonomisk og med mat og klær.

KØIKØL er som et oasesenter der man også prøver å hjelpe folk som kommer til Bisjkek for å prøve lykken. Folk bare kommer fra mange steder i landet, og bygger seg et lite hus i en utkant. Uten arbeid og uten nettverk er det ikke lett å klare seg i storbyen. Bisjkek er en by med over en million innbyggere, og den vokser stadig. KØIKØL støttes av Hvaler menighet.

I 2001 åpnet Ungdom i Oppdrag en disippeltreningsskole i Bisjkek. Kirgisere er elever på skolen, og den drives fortsatt. Fra 2003 til 2009 var et vennepar av Kristin også i Bisjkek. De ledet blant annet skoler med familiefokus. Det var godt for Kristin å ha noen nordmenn der, med samme bakgrunn og kultur. Fra UIO og kontaktnettet i Norge inviterte Kristin mange til Bisjkek. De kom og hadde en undervisningsuke på skolene. Mange ungdomsgrupper kom også på korte opphold for å få et innblikk i misjonslivet.

Kristin sin gode venninne Åse Irene, som støttet arbeidet Kirgisistan, døde tidlig dessverre, men mannen hennes Terje Overland, hadde lovet å følge opp dette arbeidet. Som psykolog var han opptatt av å styrke personalet på SvetlyPut. Han kom flere ganger dit, og hadde personalseminar for ansatte.

Intervjueren tenker at Kristin må ha vært veldig modig som torde å reise til et så fremmed sted, uten nettverk og uten å kunne språket, og konfronterer Kristin med dette.

Modig jeg, nei det tror jeg ikke, sier Kristin. Jeg tenkte ikke at det kunne være farlig, jeg bare ville dit. Husk opplevelsen jeg hadde i Tyrkia.

Jeg liker å stå bak, fortsetter hun, liker å støtte opp under, legge til rette, finne ut av, administrere og veilede, men det skal være på kirgiserne sine premisser. Kirgiserne skal ha sine egne ledere. Jeg ønsker å heie dem fram, få dem

Kristin til hest.

til å blomstre. Kirgiserne er et vakkert folk med flotte egenskaper.

Kristin oppsummerer tiden i Kirgisistan som utfordrende og svært begivenhetsrik. Hun er full av takknemlighet for alt hun har opplevd og alle de flotte menneskene hun har møtt.

I 2017 dro Kristin hjem og ble pensjonist, men har fortsatt med å heie folk fram. Fortsatt har hun kontakt med flere, og støtter deres arbeid. Både KØIKØL og flere andre som jobber med familier og skoler har glede av Kristins fortsatte engasjement.

Kristin ønsker seg en tur tilbake, hun skulle egentlig reist i 2020, men da kom koronaen. – Du vet, en del av mitt hjerte vil alltid være i Kirgisistan, avslutter hun med et smil.

PS. Ungdom i Oppdrag har eksistert siden 1972 i Norge. I 2022 kom det ut en bok som heter

Kristin med utmerkelsen.

«Bølger- Ungdom i Oppdrag 50 år: 50 historier». Der er Kristin og hennes arbeid i Kirgisistan nevnt. Der kan man lese at i 2016 fikk hun en utmerkelse for positiv innsats for samfunnet i Bisjkek. Seremonien var på 8. mars med bare damer til stede i et fullt konserthus i Bisjkek. Kristin var den eneste som ikke var kirgisiser. Litt av en bragd!

Kristin er så beskjeden, at hun nevnte ikke dette selv. DS.

bthb

Viktig bok av Elisabeth Thorsen «Alle andre dager skal vi leve»

Forfatteren er også prest og foredragsholder. Hun har en rekke samarbeidsprosjekter med kunstnere og kulturarbeidere. Oppveksten var på Skoppum i Vestfold, nå bor hun i Oslo.

Undertittelen er Samtaler om døden. Boka har et omfattende 'forord' med kapitlene Slutten og begynnelsen + Sannhet og metode. Disse kapitlene gir et godt grunnlag for forståelsen av tekstene videre i boka.

Det er tre røde tråder gjennom teksten: Den ene følger «Harald» som oppsøkte forfatteren for å få hjelp til å komme gjennom livets siste fase. Den andre tråden er alle de menneskemøter og situasjoner forfatteren har opplevd knyttet til død og avskjed, mens den tredje er forfatterens egne opplevelser knyttet til sorgen over og tapet av broren hun mistet. Forfatteren var tre og et halvt år da storebroren Øistein druknet i Borrevannet og ble funnet etter mer enn fire uker.

Teksten gir grobunn for videre tenkning både i dybden og i bredden. Den trekker tråder til historiske hendelser, til det nære og det fjerne – og til verden i dag. Den gir mental støtte og trøst, formidler gode råd om hvordan skape motstandskraft når livet oppleves meningsløst. I dette løftes også sensibilitet eller sårbarhet fram som en kraft. Familier og venner som står foran død og sorg, får praktisk veiledning. Ekstra god og nyttig kan boka være for familier som har barn som skal ivaretas i møte med døden. For personer som selv har kort tid igjen å leve, vil teksten kunne hjelpe, slik forfatteren hjalp «Harald». For en som meg – gammel nok til å

vite at resten av mitt liv uansett er av begrenset varighet, og dessuten stadig mister venner eller bekjente – kjennes boka svært meningsfull.

Språket er lettlest, med flyt og formuleringer som gir mening og skaper følelser. Ikke noe virker unødvendig eller overfladisk. Jeg anbefaler å lese boka i porsjoner, med pauser til å fordøye egne tanker og følelser som teksten vekker.

Av tilsvarende bøker i denne sjangeren er dette den beste jeg har lest.

*Hilsen En glad og trofast leser
av Hvaler menighetsblad*

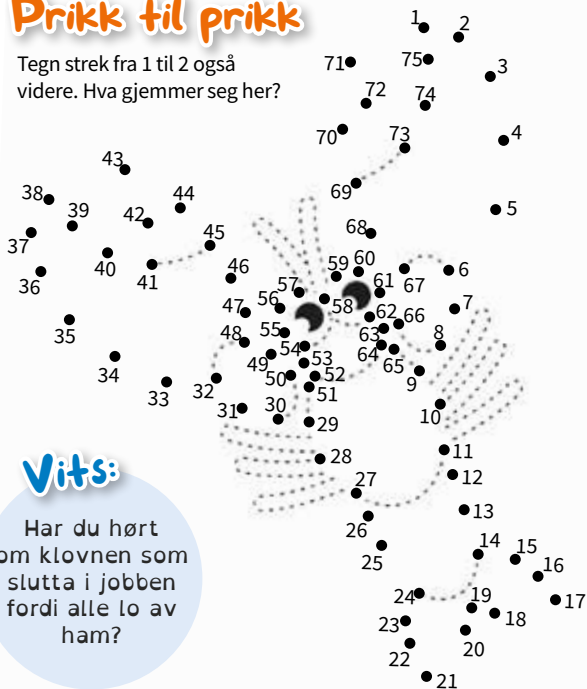

Barnas

Fargelegg!

Prikk til prikk

Tegn strek fra 1 til 2 også videre. Hva gjemmer seg her?

Vits:

Har du hørt om klovnene som slutta i jobben fordi alle lo av ham?

Husker du den bibelfortellingen om da Peter ville prøve å gå på vannet slik som Jesus? Fargelegg bildet av Peter som går på vannet!

Tegning: Chiara Bertelli

Finn 10 guttenavn

I rutenettet gjemmer det seg 10 guttenavn. Let bortover og nedover. Klarer du å finne alle?

Y	J	M	Q	X	R	X	E	E	E
O	E	O	E	H	U	T	G	H	O
R	I	R	D	A	B	Z	I	A	K
U	S	T	O	V	E	P	L	S	R
M	A	E	Z	O	N	U	F	L	I
G	K	N	Q	F	U	O	I	A	S
R	N	O	A	H	Y	L	L	K	T
K	Å	R	E	U	Q	A	L	Y	I
G	D	H	G	K	K	V	I	X	A
G	U	W	G	Q	X	Z	P	W	N

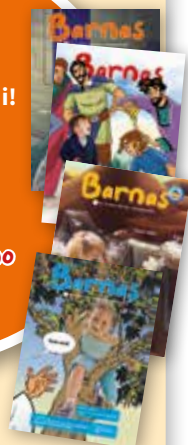
Gi bladet **Barnas** til et barn du er glad i!

Disse oppgavene er hentet fra bladet.

Bestill abonnement på sondagsskolen.no eller 22 08 71 00

Vits:

En bekymret sneglemor til barna sine: – Ikke løp over veien! Om tre timer kommer bussen!

Søndagsskolen – mer enn du tror

Hvaler sanitetsforening takker

Sammen betyr vi mye for mange. Stor, stor takk til alle innbyggerne på Hvaler som støtter opp om aktivitetene våre og kjøper lodd på basar og eplefestival, som kjøper maiblomster og fastelavnsris. Hjertelig takk til næringsdrivende på Hvaler for gevinster, og annen støtte som dere gir.

Takk for alle hyggelige møter, for gode omtaler og ros når våre medlemmer står på med loddsalg, pakker matesker eller selger fastelavnsris, når vi møtes ved vaksineringsen, eller når vi møter fornøyde nybakte foreldre som takker for strikkekaven fra sanitetsforeningen. Å møte gode smil gjør at vi orker å stå på litt ekstra. Sist, men ikke minst, tusen takk til kommunen og Hvaler menighet for godt samarbeid, hjelp og bistand ved mange av våre arrangementer. Pengene vi samler inn går tilbake til barn, unge og eldre på Hvaler. De blir blant annet til middager for eldre, nyfødtgaver, førstehjelpskurs for tiende klasse, refleksvester til førsteklassingene, grøtservering, julematesker, og «Trivselstralla»

på Dypedalåsen som vi triller rundt hver 14. dag. Pengene går også til viktig forskning på kvinnehelse.

Dere bidrar alle på en måte som gjør det mulig for oss å «være til for andre». Tusen takk!

Hvaler Sanitetsforening

An advertisement for KIRKENS SOS. It features a close-up of a woman's face on the left. The background is a teal color with a dark blue brushstroke graphic. The text is in yellow and white.

**TRENGER DU NOEN
Å SNAKKE MED?**

Ring eller skriv. Vi er her. Alltid.
22 40 00 40 ♦ soschat.no

KIRKENS SOS

Velkommen som konfirmant i Hvaler menighet

Er du født i 2011?

Da kan du fra oktober 2025 bli konfirmant i Hvaler menighet!

Det å være konfirmant i Hvaler menighet passer for alle. Sammen med andre Hvaler-ungdommer blir du med på aktiviteter som kan bli lærerike, utfordrende og morsomme. I løpet av året har vi samlinger om tro, ikke-tro, tvil og livet generelt. Sammen reflekterer og undrer vi også over ord og begrep som er viktige i livet. Konfirmantene blir selvfølgelig mer kjent med kirkene vi har på Hvaler ved å delta på undervisningstimer, aktiviteter og gudstjenester. På vårparten i 2026 drar vi på leir en helg.

Konfirmantåret på Hvaler er preget av en fin blanding av moro og alvor hvor du som 14-åring kan få delta aktivt på din måte.

Påmeldingen til konfirmasjon åpner torsdag 15. mai 2025 kl. 12.00.

Du vil finne påmeldingsskjema på

minkirkeside.no/hvaler

Hvalerkonfirmantene starter konfirmantåret i oktober 2025 og avslutter året med konfirmasjonsgudstjeneste i:

Hvaler kirke søndag 6. september 2026.

Spjærøy kirke lørdag 12. og søndag 13. september 2026.

Når du melder deg på via minkirkeside.no/hvaler, melder du deg direkte på til ønsket konfirmasjonsgudstjeneste.

Fra 1. mai vil du finne mer informasjon om konfirmasjonsåret 2025/2026 i Hvaler menighet på kirken.no/hvaler

Lurer du på noe?

Kontakt menighetspedagog

Inger-Lise Ottersund

pedagog@hvaler.kirken.no / 450 02 610.

Kjære mor, bestemor – vil du gå i forbønn for ditt barn?

Barna som vokser opp møter mye utfordringer på skolen og det er så viktig at vi ber for dem. Jeg selv var så heldig at jeg hadde både foreldre og besteforeldre som ba for meg da jeg vokste opp. Jeg tror at deres bønner har båret meg gjennom livet og gjør at jeg er der jeg er nå.

Jeg ønsker at mødre skal få oppleve hvor godt det er å få være sammen med andre mødre som er villige til å be regelmessig for deres barn. Gal 6,2: Bær hverandres byrder, og oppfyll på den måten Kristi lov. Vi går i tro på løftet i Matt 18, 10: For hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg midt iblant dem.

Barna trenger noen som er villige til å gå i forbønn når de møter verden. Og hver mor trenger å være i Guds nærhet for å få styrke til å gjøre det som er mulig, og overlate det som er umulig til Gud.

Når en mor er i en gruppe, har det innvirkning på hele familien. I mange år har jeg fått være sammen med to - tre andre mødre og bedt for mine barn, det har betydd så mye for hele familien. – Hovedbibelverset for arbeidet vårt er: Stå opp, rop høyt om natten, rop ved hver nattevakt. Øs ut ditt hjerte som vann for Herrens ansikt. Løft hendene til ham for livet til småbarna dine, som forgår av sult på alle gatehjørner. Klag 2, 19

Konseptet er veldig enkelt; Mødre møtes ukentlig eller annen hver uke for å be en time for barna sine og skolene de går på. En trenger bare en annen mor, eller flere mødre, for å starte en gruppe. En har ingen bevertning på samlingen. Hvis en ikke er vant til å be høyt sammen med andre, er dette ikke noe problem. En er ikke nødt til å be høyt.

Vi tror at Gud hører hjertesukk. Dessuten bruker vi aktivt bibelvers og har et oppsett som er enkelt å følge.

*Tove Lill Gustavsen,
Mødre i Bønn Landskoordinator*

MØDRE I BØNN

-Mødre i Bønn er en tverrkirkelig bevegelse som inspirerer mødre til å komme sammen for å be for barna/ barnebarna og skolen de går på.

-Bevegelsen startet i Rogaland fylke, der Lederteamet holder til. I Rogaland fylke er det rundt 70 grupper, på landsbasis rundt 150 grupper.

- Mødre i Bønn er en del av bønnetettverket til den tverrkirkelige bevegelsen Moms In Prayer International, som finnes i 160 land.

-Vi har taushetsplikt i bønnegruppen.

-Har du lyst å vite mer om Mødre i Bønn kan du gå inn på;
www.momsinprayer.no eller sende mail til post@momsinprayer.no

Minnesmerke på Hestholmen

Ferdes du med båt i Løperen mellom Asmaløy og Kirkøy, får du Hestholmen på din østre side. Hestholmen er en liten holme som ligger ved det søndre innløpet til Bølingshavna.

På den sørvestre spissen av holmen er det malt med stor hvit skrift, emblemet H7. Dette står for Haakon 7. Norges konge fra 1905 til 1957. Kong Haakon var den danske prinsen som takket ja til den norske kronen i 1905. 40 år senere, da den andre verdenskrigen var over, var han den største nasjonalhelten det moderne Norge har hatt. H7 ble det aller sterkeste symbolet på motstand mot den nazistiske okkupasjonsmakten og mot de norske nazistene som var samlet i partiet NS. Hvis man tegnet, malte eller risset inn dette symbolet, risikerte man å bli sendt i fangeleir på Grini i mange måneder.

Hvordan i all verden har det seg at dette symbolet er så godt synlig her ute på Hvaler i dag? Heldigvis har vi noen som ivaretar vår historie her ute og maler dette opp, men først historien om hvem og hvordan dette ble malt på fjellet. Det

Magdalene «Bebbe» Ditlev-Simonsen

var om natten 20. juli 1941 at en lyseblå eke med tre ungdommer om bord rodde ut fra Bølingshavn. De hadde med seg et spann hvit maling og en litt grov kost. Med høy puls rodde de med stø kurs for Hestholmen for å vise sitt hat mot tyskerne og sin store sympati med kong Haakon 7. Lederen for disse var Magdalene «Bebbe» Ditlev-Simonsen på 20 år. Hennes kusine Astri Ditlev-Simonsen, senere gift Major, på 15 år var også med, sammen med yngstemann, deres fetter, Håkon Blikstad på 11 år. Etter utført oppdrag, uten å bli sett eller hørt, rodde de stille tilbake til Bølingshavn med bestefaren sin eke og gikk til sengs.

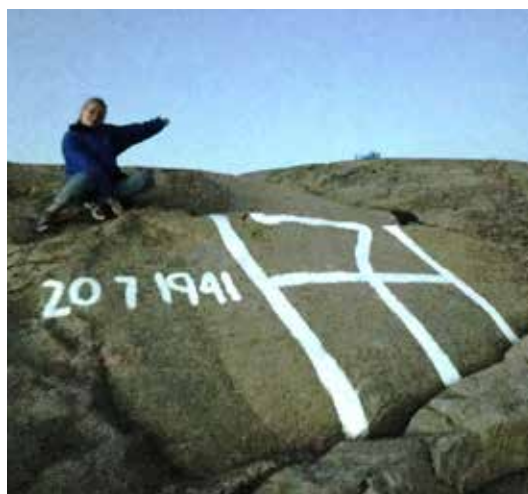

Leden inn til Fredrikstad var merket: Her sympatiserer vi med Haakon 7.

Fra 2015 er dette nå et registrert krigsminnesmerke og er i Hjemmefrontmuseets annaler. Siste gang dette minnesmerket ble oppfrisket var det Carl Petter Swensson og hans datter Mathea som stod for jobben. Skjebnen ville det slik at datteren Mathea har fødselsdag 20. juli. Takk for jobben!

Rbj

Opplysninger fått av Johan Ditlev-Simonsen

Mathea Swensson på Hestholmen.

Minnelunden på Hvaler kirkegård

Torsdag 5. desember ble minnelunden på Hvaler kirkegård offisielt åpnet. Det var taler ved domprosten i Borg bispedømme Kåre Rune Hauge og ordfører Mona Vauger. Tross bitende kald nordavind og yr, var det noen som overvar dette lille arrangementet.

Ledig på formiddagen?

– Ta en tur på formiddagstreff da vel!

En gang i måneden inviterer diakoniutvalget i Hvaler menighet til formiddagstreff for folk som er ledige på formiddagen. Det er altså ikke bare for pensjonister, men for alle som har anledning til å ta turen ut på dagtid. Møtested veksler mellom Kirkens hus, Vesterøy bedehus og Asmaløy bedehus.

Programmet kan en kjenne igjen fra gang til gang. Vi har som regel en dagens gjest som har et interessant tema å fortelle om. Allsang er viktig, med sanger som passer til årstidene, både av folketoner, viser og salmer. Vår tidligere kantor Ken Philips eller vår nåværende kantor Marte-Kari Melkerud spiller til sangene. Det gjør det lett og fint å synge. Deilig formiddagsmat, kaffe og kake serveres, og praten går lett rundt bordene. Loddsalg hører også med. De som har mulighet, tar med en liten gevinst. Det er alltid stas å vinne en blomst eller noe annet.

Vi får også et ord for dagen med oss, til oppmuntring og til ettertanke.

Glede i hverdagen

Vi har i høst hatt verdensdagen for psykisk helse, som ble markert også her i Hvaler kommune. Der ble vi minnet om hva som er viktig for å holde oss friske og bevare helsa lengst mulig. Her er noen av punktene:

Vær oppmerksom. Vær nysgjerrig. Legg merke til noe vakkert, interessant eller uvanlig.

Fortsett å lære. Prøv noe nytt. Lær en ny sang. Sang gjør noe med oss både for kropp og hode.

Hygge, prat, kaffe og allsang. Her fra Vesterøy bedehus.

Dagens gjest på Asmaløy bedehus. Feltprest Tore Henrik Meberg-Hansen, her i samtale med Bjørg Johansen og Henning Østby.

Knytt bånd. Sosiale relasjoner er bra. Ta kontakt. Vær med! Gi. Til deg selv eller til andre. Ditt smil kan oppmuntre menneskene rundt deg.

På denne måten kan formiddagstreffet gi deg glede i hverdagen! Hvis du kvier deg for å gå alene, ta kontakt med noen på kirkekontoret eller noen du vet pleier å gå dit og bli med, eller bare kom. **Treffet varer fra kl.11 til ca 13.30. Dersom du trenger skyss, ta kontakt med Ragnhild Nordengen tlf. 482 24 071 Flexbuss er også en mulighet.**

Ta en tur da vel! Velkommen!!

*For diakoniutvalget
Anne Hvalgård*

Glede i hverdagen. Ragnhild Ramberg, Anne Marit Kolbeinsen og Jenny Schorpen.

Arbeid med skjøtsel av trær på kirkegårdene våre

Foto av arbeidet som ble gjort i februar på Spjærøy kirkegård. Marius A S Kjølholt, kirkegårdsarbeider.

En mild og snøfattig vinter har gitt oss mulighet til å ta igjen oppfølging av trær på våre kirkegårder. Mange har opplevd at det etter mye vind er mange greiner og kvister spredd

utover gravlundene. Nå får vi hjelp til å drive trepleie av Martin Brenne fra Kirkøy med sine maskiner. Før våren håper vi å få tatt hand om tørre og råtne trær. Forsvarlig tatt ned og kjørt bort, så arbeidet ikke er til sjenanse for besøkende.

Det skal lages en plan for de neste årene, der nødvendig skjøtsel vil synliggjøres. Noen trær må vike for at andre skal få utvikle seg. Fellerådets nestleder Monika Olsen har bistått kirkevergen i oppstarten av arbeidet.

På kirkegårdene har vi mange ulike typer trær, og målet er nå å sikre de som er til fare for folk, trafikk, bygninger og gravstøtter.

Arbeidet med parkanleggene har en kostnadsside – og det er derfor viktig å fordele dette over flere år.

Jan Heier, kirkeverge

Sansehagen på Dypedalåsen

I 2011 bevilget Stortinget en milliard kroner til bedring av forholdene for de eldre. For Hvalers vedkommende dreide dette seg om ca 500.000 kroner.

Hvaler Rotaryklubb (HRK) foreslo å lage en sansehage på Dypedalåsen, ikke minst til glede for de demente beboerne, og det ble inngått en avtale med kommunen om dette. En sansehage skal bestå av elementer og beplantning som de demente kjenner igjen fra sine yngre dager. Det ble innkjøpt materialer og utstyr og noen tjenester, mens klubbens medlemmer la ned betydelig med dugnadstimer.

Hagen ble «åpnet» i oktober 2013, og det ble samtidig inngått en avtale om drift av anlegget i fem år. Denne avtalen har så vært forlenget for ett år av gangen. Det er fremdeles Hvaler Rotaryklubb som tar ansvaret for drift og stell av Sansehagen og vi har gjerne tre større dugnader i året, men også ukentlige vanne- og lukedugnader gjennom hele sommersesongen.

I tillegg til kjente busker og blomster, er det både eple- og plommetrær. Og for å gi en mulighet til å kunne glede seg over hagen i all slags vær ble det bygget et romslig lysthus. De første årene var det skuffende lite bruk av hagen av de vi anla den for. Men de siste årene er det blitt mer liv. Og vi som klubb kjenner glede over innsatsen.

Ingerid Bjercke

Radiogudstjenesten 100 år

Norges eldste nåværende radioprogram

I 100 år har gudstjenester fra Den norske kirke og andre kirkesamfunn blitt sendt på radio. Første gang det skjedde var i romjulen 1924, nærmere bestemt 28. desember. Kirkeklokkene i Vår Frelzers kirke i Oslo, Oslo domkirke, ringte til gudstjeneste, og til overføring i radio.

Mer enn 6000 gudstjenester er sendt gjennom alle disse årene. Gudstjenesten kl. 11 er fast programpost på P1+ hver søndag. Fra 2022 er programmet også overført på TV.

Radiogudstjenestemenigheten er stor. Omkring 150 000 lyttere og seere får med seg sendingene, og kan kalles Norges største menighet. Det er interessant å oppleve gudstjenester sendt fra kirkerom rundt om i landet.

Radiogudstjenesten er viktig for mange som er forhindret i å komme seg til den lokale kirken av ulike årsaker. Da er det fint å kunne delta i et fellesskap og nærvær allikevel, høre dagens preken, lytte til musikk, delta i salmesang, bønn og liturgi. TV- overføringene som er teksten, gjør dessuten gudstjenesten mer tilgjengelig for publikum med hørselsutfordringer.

Gudstjenestene er mangfoldige og varierte. Mye arbeid, planlegging og forberedelse i god tid, kanskje nesten et år i forveien, ligger

bak en radiogudstjeneste. Kringkastingssjef Vibeke Først Haugen har i forbindelse med 100-årsjubileet uttalt at å tilby en radiogudstjeneste ukentlig er en del av NRK sitt samfunnsoppdrag. Radiogudstjenesten er en viktig del i et bredt programtilbud, og en tradisjon det er viktig å fortsette med. Valgmulighetene er til stede for dem som ikke vil lytte.

Radiogudstjenesten er etterspurt av mange og har gode lytte- og seertall.

Salmedikteren og musikeren Kristin Solli Schøien uttrykker på sin måte forventning til søndagens gudstjeneste og fellesskap gjennom ordene i salmen «Så pynter vi vårt hus til fest med lys og sang og glede».

Så pynter vi vårt hus til fest med lys og sang og glede for Jesus som er hedersgjest hos oss i dag til stede. Av graven stod han opp igjen. Halleluja!

En hellig søndag morgen! Halleluja!

Så pynter vi vårt hus til fest med lys og sang og glede.

NoS 562

Kilder: Programmet: Radiogudstjenesten 100 år, sendt 29.12. 2024

Ellen

Aldersbestemmelse av Hvaler kirke - status for prosjektet

Hvaler kirke er blant de tidligste bevarte steinkirkene på Østlandet, slik det tidligere er omtalt i Hvaler menighetsblad, men det er omdiskutert hvor gammel kirken er. Det har derfor vært stor interesse i å finne ut når Hvaler kirke ble bygget.

Prøvetaking. Jørn Berget og Kjartan Hauglid.

Hvaler kirkelige fellesråd oppnevnte i november 2023 ny arbeidsgruppe til å følge opp prosjektet «Aldersbestemmelse av Hvaler kirke». Fellesrådet har inngått to avtaler med Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) som står stå for prosjektet - i samarbeid med NTNU (analysene), under ledelse av kunsthistoriker/forsker Kjartan Hauglid. Riksantikvaren har støttet prosjektet. Riksantikvaren har gitt dispensasjon fra kulturminnelovens § 8 for å hente ut boreprøver fra treverk som er bevart i murverket, innvilget i mai 2024, og de første prøvene ble tatt i juni 2024.

Prosjektets fire faser:

- 1 Arkivstudier og historikk (2023 -2024)
- 2 Feltarbeid, 3D-skanning og nye oppmålingstegninger (2024)
- 3 Undersøkelser av bevart treverk, C14 og dendrokronologi (2024-2025)
- 4 Materialprøver, mørtel og puss

De to første fasene er gjennomført, den tredje er delvis gjennomført i og med at det er tatt en rekke prøver av trematerialet, som bildene viser. Prøvestedene ble valgt ut av Kjartan Hauglid i samråd med Helene Løvstrand Svarva ved

Nasjonallaboratoriene for datering ved NTNU. Boreprøvene ble tatt av tradisjonshåndverker Jørn Berget som har lang erfaring med dendrokronologiske undersøkelser, blant annet fra en rekke stavkirker.

Utfordringer i prosjektet

Oppdraget viste seg å være vanskeligere enn først planlagt fordi flere av stökkene det var gitt tillatelse til å bore i var perforert av treborende insekter. Det var derfor nødvendig å bruke noe annet utstyr og det måtte sendes ny søknad til Riksantikvaren.

De siste prøvene ble tatt i september 2024 og alle prøvene ligger nå i kø for datering ved Nasjonallaboratoriene for datering ved NTNU Vitenskapsmuseet. NTNU regner ikke med å ha svar på analysene før april/mai 2025.

Vi venter i spenning på resultatene, og i løpet av våren vil vi få vite om Hvaler er blant de eldste bevarte kirkene i landet. Prøvene som analyseres er ventet å gi temmelig presis datering med dagens teknologi – som er mer utviklet siden de forrige arbeidene og restaureringen av Hvaler kirke på 1950-tallet. Landets eldste daterte steinkirke er i dag Værnes kirke, hvor tømmeret til koret ble hugget i 1141. Landets eldste bevarte kirkebygning er Urnes stavkirke, hvor tømmeret ble felt i årene 1129-1131.

Den fjerde fasen (materialprøver av mørtel og puss) er foreløpig utsatt. NIKU har søkt om forskningsmidler, og Hvaler kirke er tenkt å inngå i et større prosjekt om dette, i regi av NIKU. Prosjektet vil også omfatte andre middelalderkirker med tilsvarende behov for å bli undersøkt.

Stor takk for store og små bidrag

Arbeidsgruppen har arbeidet for ekstern finansiering av prosjektet, og har nådd målet med å få inn de midlene som skal til for å finansiere avtalene med NIKU (kr 250.000),

Jørn Berget tar prøver på loftet.

de tre første fasene i prosjektet, takket være store og små bidrag og gaver både fra private, offentlige, foreninger og legat.

Prosjektet er, som nevnt, forsinket grunnet venting på resultater fra NTNU, men forventes fullført i løpet av første halvår 2025.

Det kan også nevnes at det, i samarbeid med prosjektgruppen, foregår en følgedokumentasjon av prosjektet av Vista Borealis AS, ved Trond Lockertsen. Det skal dokumentere arbeidene og gi litt historikk omkring Hvaler kirke og forhåpentlig ende opp som en informasjonsfilm om Hvaler kirke og dens historie.

Prosjektgruppen

Prosjektgruppen har fem medlemmer: Jan Olav Aarflot (leder), Ragnar Bjørck, Ingrid Dean, Einar Morland og Monika Olsen.

Kjartan Hauglid og Jan Olav Aarflot

«ENSTEMMIG VEDTATT – MED GLEDE»

Et tilbakeblikk på noe viktig og riktig

TEKST: TOM-HERMAN LIE

DETTE ER HISTORIEN OM ET SLAGORD SOM SLÅR.

- Ikke mange slagord tåler den beskrivelsen!
- Ikke mange kommunale 'visjoner' er like meningsbærende!

På 1990-tallet reklamerte Hvaler med «**flest soldager**» som ferieblad lokkemat for sommerturister. Mange tvilte på denne påstanden, og ingen meteorolog kunne støtte opp med målinger. Hvaler hadde også et rykte på seg for å ta seg veldig godt av barn som trengte ekstra oppfølging av ulik art. Enkelte fortalte rett ut at de hadde valgt å flytte hit på grunn av akkurat det.

For PPT (Pedagogisk-psykologisk tjeneste) og skoleadministrasjonen var det nærliggende å omtale også et godt tilbud til barna som **soldager** – selvsagt i overført betydning. Hva er en **soldag** for en elev som strever? Det er selvsagt å oppleve å lykkes, å føle *mestring*, å bli sett, å bli tatt på alvor med sine behov. Når Bjørn Eidsvaag i «Skyfri himmel» fra 1995 sang om en **solskinnsdag**, var det nok ikke først og fremst været han tenkte på, han heller!

Reform 97 var under innføring med skolestart for 6-åringer og et 10. skoleår, og som del av dette skulle det utarbeides nye forpliktende planer for grunnskolen i alle norske kommuner. Oppvekstsjefens forslag til «Plan for grunnskolen 1999» ble lagt fram til politisk behandling med en begrunnet visjon for hva man burde legge til grunn og ha fokus på

Det eneste jeg ønsker meg er en
solskinnsdag, en problemfri time
i gode venners lag...

(Bjørn Eidsvaag 1995)

framover, og med tydelig henvisning til den godt kjente og forlokkende påstanden om flest soldager:

«**FLEST SOLDAGER – UANSETT VÆR**»

Som visjon og verdigrunnlag for kvalitetsutvikling i grunnskolen betyr dette at skoledager skal være **soldager** – forstått som *gode* dager med *gode* opplevelser sammen med andre – preget av likeverd, mestring og deltakelse, mangfold i metode og meningsfullhet i innhold.

Utvalgsleder Rolf Kleruds forslag til vedtak var:
Enstemmig vedtatt – med glede!

Ordfører Ole Kr. Kjølholt kommenterte i epost: *Jeg blir så inderlig glad når vi klarer å formulere visjonene våre tydelig, troverdig og med trokk (TTT). Dette var bra !!!!!*

Vi feirer nå 25 års jubileum for glede og TTT!

Stortinget fastslo på samme tid i Innstilling til stortingsmelding nr. 214 1999 at:

- Alle barn og unge skal ha en likeverdig opplæring, uavhengig av foreldrenes økonomi, bosted, etniske opprinnelse og religion.

UANSETT VÆR

- Alle barn skal ha like muligheter til å utvikle seg etter egne evner, utviklingsnivå og behov.
- Opplæringen skal ta utgangspunkt i, og tilpasses eleven.

Det kunne vel ikke passet bedre? Gjennom presentasjoner rundt om i landet, i forbindelse med reformarbeidet, ble Hvaler berømmet for nettopp dette forholdet. At man klarte å samle de viktigste tankene i en kort og presis formulering med mening, men 'rar' nok til å gjøre inntrykk og feste seg i bevisstheten.

Deretter var veien kort til å gjøre slagordet gjeldende for *hele kommunen*, særlig i forhold til alt som handler om mennesker, selv om det først ble viftet bort som 'latterlig' ved lansering under et lederseminar!

- Hva er en 'soldag' for en sosialklient?
- Hva betyr det å ha en 'soldag' for en pleiepasient?
- Hva med den som opplever utenforskap?
- Hva er en 'soldag' for aleneboende eldre?

- Kan rådmannen trenge en 'soldag'?

Det er **tankegangen** som teller. **Tenker** man først på det, er det nesten umulig å ikke ta **hensyn** til det. En like kort, komprimert og presis formulering av et helt kvalitetssystem skal man lete lenge etter. Man kunne erstattet den med ting som «*Mennesket i sentrum*» eller «*Folk først*», men det hadde definitivt ikke i like stor grad fått et lokalt preg og blitt til noe «årt'li hvalersk»!

Gjennom arbeid med mennesker i et halvt århundre, som ansatt i Hvaler kommune, som beboer i Hvaler og nå som pensjonist og «eldre» i Hvaler, hevder jeg med trygghet at denne tankegangen *har vært* og fortsatt *er* levende i lokalsamfunnet. Akkurat som mange kom hit pga. barna sine, vet vi at mange nå velger å flytte til Hvaler i godt voksen alder, og tenker det er et godt sted å bli gammel.

Så hvorfor er ikke visjonen god nok lenger?

Om kirkemakt og eiendom i eldre tid

I salmen heter det at kirken er et gammelt hus, som står om enn tårnene faller. Det stemmer i hvert fall for hovedkirken på Hvaler, som jeg i 1994 skrev en liten bok om i forbindelse med kirkejubileet på den tiden. Den “katedralen” som i dag møter alle som er på vei ned til Skjærhalden, står der med sine mange hundre år, men uten “tårn”, og er kanskje Hvalers viktigste kulturminne, klenodium vil noen si, ved siden av at den er en aktiv kirke som mange har et forhold til.

Men hva med “kirken i gammel tid”, hvis vi kan bruke et slikt begrep? Vi tenker posisjon og betydning, og undres kanskje på hvor mektig vår egen kirke en gang var. Svaret er at den var mektig, spesielt i betydningen spille rolle i bygdefolkets liv. Kirken var dreiepunktet for så mangt, også for makt over menneskene. Hele livet, fra fødsel til død, sto en gang i kirkens tegn, hvis vi kan bruke et slikt uttrykk. Mye på godt og mye på ikke så godt.

Den som har lest historikeren og romanforfatteren Kirsten A. Seavers bøker om Ingunn Haldorsdatter og hennes liv på Solhellinga på Vesterøy tidlig på 1500-tallet, vet noe om kirkemakt og “kirken i hverdagen” i sen middelalder; handlingen i hennes bøker om Inguns liv på Hvaler, starter med bok nr. to, *Øst i havet ligger Vesterøy*. Forfatteren beskriver et samfunn hvor ressursene er få, livet grunnleggende usikkert, men også hvor kirken er et lyspunkt, en trøst og en venn, skjønt ikke alltid. For bak “kirkens hus” sto Gud, og han (hen!) kunne være en streng hersker over liv og død, *i himmelen såvel som på jorden*. Men fordi Ingunn er kvinne, og hennes jordiske skaper også er det - og boka om henne er skrevet i vår tid - er hun utstyrt med et slags kall i sitt femtenhundretalls liv: Hun opponerer mot urett og undertrykkelse, selv om hun også lytter til prestens tale og frykter Gud i betydningen viser respekt.

Men kirken er så mye eldre enn den tiden Ingunn lever sitt liv på Solhellinga. De fleste med litt historisk interesse for når den ble bygd, vet at vi skal tilbake til det særdeles fjerne 11. og 12. århundre. Og noen vet også at første gang Hvaler kirke nevnes i ‘annalene’ er i 1397, da kirkens navn og eiendeler står oppført i det som kalles Røde Bok, d. e. biskop Eysteins jordebok. Å se navnet skrevet så tidlig er en opplevelse i seg selv! Det maner til undring omkring *hvor* viktig kirken egentlig var, dvs. hvor langt den strakk sine “tentakler”! Den som vil sette

seg litt inn i Hvaler kirkes plass i samfunnet i middelalderen, bør lese bøkene om Ingunn Haldorsdatters liv på øyene for et halvt årtusen tilbake. Kirsten A. Seaver er en meget god veiviser til fortiden!

I forbindelse med en bok jeg for en del år tilbake skrev om kosterøyene, som var norske inntil 1658, tok jeg kontakt med middelalderhistorik-

Biskop Eysteins jordebok.

eren, professor Kåre Lunden. Det dreide seg om hvem som eide hva på Koster, og hvordan verdi- og utbyttestsettelsene ble gjort. Selv om kongen tronet over alle andre, og i prinsippet eide "alt", var det likevel også institusjoner noe på siden av kirken som hadde betydelige eierandeler i jord og gårder. På Koster var det Gimsøy nonnekloster i Skien (1110-1540), som i realiteten var den største 'eiendomsutnyteren' på de to kosterøyene. Det var giftemål med rike godseiere i Båhuslen, som i utgangspunktet brakte to søstre til den første abbedissen i nonneklosteret i eierposisjon på øyene. Klosteret på sin side kunne forøke sitt gods ved å motta betaling for sjelemesser, og formuende kunne overdra gods og penger til klostret mot å påta seg forsørgeransvar. I tillegg kom flere andre måter klosteret kunne tilegne seg verdier på. Slik også med kirken, som utvilsomt så det som nødvendig å stadig styrke sin posisjon i hver enkelt landsdel og hvert enkelt kirkesogn. Alle tjenester som først klosteret og

Ursholmen fyr på Koster i 1905.

siden "kirken" kunne yte, medførte materiell framgang – større eller mindre etter som..

Den som eide mest i gården ble *bygsels rådig*; var det klosteret som hadde hovedparten i gården var det denne institusjonen som fikk hele den økonomiske avkastningen av gårdsdriften. Andre kunne også ha mindre parter i gårdene, men *landskylða*, for det var den det var snakk om, gikk til den mest eiende, og kan ha blitt betalt i mange forskjellige varer, eksempelvis smør og fisk, selv om verdiene oppført i jordeboka angis som naut (storfe). Og for å gjøre det ekstra vanskelig, forteller Lunden, kan spørsmålet om hvor mye klosteret i Skien konkret eide (i det minste på et senere tidspunkt), bare fullstendige matrikler fortelle. Han sier at når gården (svensk: hemman) *nordr Kostom* skulle betale landskyld, eide klosteret så mye som det skulle betales *iiij naut ok iiij laupar smø* av. Ikke helt enkelt å bli klok på, men slik forklarer middelalder-professoren det!

Hvaler kirkes 'eiendomsportefølge' omfatter gårdparter på og utenfor Hvaler, i sum Hvaler kirkebols *eiendomsmasse*. Ved å erverve stadig mer slik "masse" gjorde kirken seg til den største jordeieren i landet ved siden av kongen. Og eiendom er, som det framgår av teksten over, omsettbart i kirkemakt. Slik makt har kirken hatt mye av, noen vil si litt for mye, ned gjennom historien; på godt og vondt er nok sannheten. Og så får vi leve med historien så godt vi kan hver enkelt av oss!

Ulf Hjardar

Hyggetur for Hvalers pensjonister

Lions på Hvaler har gleden av å kunne invitere pensjonister på Hvaler med på hyggetur

TORSDAG 24. APRIL 2025

med MS «Color Hybrid» Strømstad – Sandefjord.

Dagens program:

- 11.00** Avreise med buss fra Floren Samfunnshus.
Bussen stopper langs Hvalerveien for å ta på passasjerer.
- 11.30** Avreise med buss fra Coop Ødegården på vei til Strømstad.
- 13.30** Avgang fra Strømstad med M/S «Color Hybrid» til Sandefjord, hvor det umiddelbart etter avgang vil bli servert koldtbord/ buffé med drikke i skipets restaurant.
- 16.00** Ankomst Sandefjord, hvor vi går på bussen igjen, og reiser hjem til Hvaler via ferga Horten -Moss. På hjemveien blir det som vanlig, lotteri med mange gevinster.
- 19.00–19.30** Beregnet hjemkomst til Hvaler

Ta med deg ledsager eller medhjelper på turen, og vi er sikre på at du/dere vil få en hyggelig tur.

Av hensyn til plassen er det de første 50 som er sikret plass.

Er det noen som har behov for skyss til og fra bussen, sier dere i fra til oss ved påmelding.

Pris pr. pers. kr 500,-

Påmelding/betaling senest innen: onsdag 9. april 2025
Kontonr. 1111 20 41518 Merkes med: Båttur og navn

Husk å oppgi fødselsår ved påmelding!
Gyldig legitimasjon er bankkort, førerkort eller pass.

Påmelding til Linda Hanes-Krossby tlf/sms 408 78 596 Vel møtt!

KIWI mini pris

Skjærhalden

Åpningstider Påsken 2025

Fredag 11. april	07-22
Lørdag 12. april	07-22
Søndag 13. april (Palmesøndag)	10-18
Mandag 14. april	07-22
Tirsdag 15. april	07-22
Onsdag 16. april	07-22 (Alkohol stenger 18)
Torsdag 17. april (Skjærtorsdag)	07-22
Fredag 18. april (Langfredag)	07-22
Lørdag 19. april (Påskeaften)	07-22 (Alkohol stenger 17)
Søndag 20. april (1. påskedag)	07-22
Mandag 21. april (2. påskedag)	07-22

Terje Fladeby

Jarle Olsen

Cathrine G. Jakobsen

Ulf Jakobsen

Jane Johnsen

Mads E. Johansen

Bjørnar Pettersen

Lokalt begravelsesbyrå med mannskap og kontor i Fredrikstad

Kontortid i Veumveien 08:00-15:30, Vakttelefon 24T, Tlf. 69 31 30 62.

**FREDRIKSTAD
BEGRAVELSESBYRÅ**
KLEMET JOHANSEN v.h.h. TRØS

Veumveien 51,
1613 Fredrikstad | Tlf. 69 31 30 62
fredrikstadbeg.no

**BORGE
BEGRAVELSESBYRÅ**
ELLEN MARGARETH BYE

Roald Amundsensvei 61a,
1654 Seliebakk, etter avtale.
Tlf. 69 34 53 35

AL ELEKTRISKE

DIN LOKALE ELEKTRIKER PÅ HVALER OG I FREDRIKSTAD

*Vi utfører alt fra svakstrøm og sterkstrøm i bolig, hytter,
industri- og skipsinstallasjoner*

www.alelektriske.no
Medlem av elektrikerkjeden

Avdeling Hvaler

Nordre Skjelsbu 4, 1684 Vesterøy
Tlf: 69 33 99 93
epost@alelektriske.no

Avdeling Fredrikstad

Mosseveien 110, 1623 Gressvik
Tlf: 69 33 99 93
epost@alelektriske.no

HVALER

FLEX

Skal du handle,
til frisøren,
eller kanskje
besøke en venn
som bor et
stykke unna?
Da kan du kanskje
reise dit med **Flex**

BESTILLINGSREISE

Flex bestillingstransport må forhåndsbestilles, og kjører i enkelte områder i kommunen. Hvis du er nysgjerrig på om du kan reise med Flex – ta kontakt med vårt kundesenter på telefon 69 12 54 80.

Tlf. 69 12 54 80

| ostfold-kollektiv.no

Velkommen til Tannlegene på Hvaler

På Oris Dental Hvalertannlegene tilbyr vi alt av tannbehandling, utført av dyktige behandlere, med den nyeste teknologien og det hyggeligste personalet, så du alltid er sikret premium behandling fra trygge fagfolk.

Du finner oss her:
Norderhaugveien 14,
1684 Vesterøy

**Ring oss:
69 37 77 07**

Bestill time:

JØLSTAD

begravelsesbyrå
Fredrikstad og omegn

Benjamin Nordling

Birgit Groth

Hans Kristian
Helgesen

Thordis Snæland

Heidi Løkke
Sletner

Einar Nilsen

Farmannsgate 10 // Tlf: **69 130 130** (24t)
Et lokaleid begravelsesbyrå // jolstad.no

Mesterhjelp Skjærhalden as

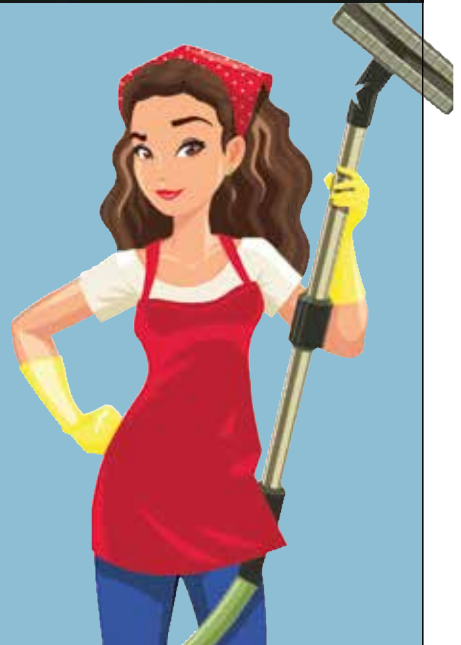
post@mesterhjelp-hvaler.no

www.mesterhjelp-hvaler.no

Ring oss så finner vi en løsning for deg!
Hytte – Hjem – Bedrift

Alt for en enklere hverdag

Tlf. Monica 403 06 155

DIN LOKALE RØRLEGGER

- Bedriften ble etablert i 1971
- Vi utfører alle typer rørleggertjenester, og er også totalleverandør av komplette Bad og våtrom
- La oss hjelpe deg med installasjon av varmepumper, gulvvarme, vanlig utstyrsmontering og serviceoppdrag.
- Vi tilbyr høy faglig kompetanse og et stort utvalg av varer
- Egen graveavdeling for utvendige vann, avløp og terrengarbeider
- Vi kommer gjerne hjem til deg på befaring,
- Medlem av rørleggerkjeden Bademiljø
- Vi har butikk og rørleggertjenester i Fredrikstad og på Hvaler.

EGEN GRAVEAVDELING

Vår maskinpark er tilpasset de fleste typer graveoppdrag fra minigraver til sjølekter for sjøarbeider.»

Bademiljø
BEST PÅ BAD

**BADEMILJØ
HVALER RØRLEGGERBEDRIFT AS**

Fastlandsveien 16, 1684 Vesterøy 69 37 56 60
post@hvaler-ror.no / www.bademiljo.no

FRA FORENINGSLIVET PÅ HVALER

SØNDRE KIRKØY MISJONSFORENING

27.04.

25.05.

Kirkens hus kl. 17.00

Velkommen!

Kontaktperson: Hilde Grosch

Larsen, telefon 918 32 226

NORMISJON

03.04. Besøk av Anne Cathrine Degernes og mannskor fra Rakkestad denne dagen.

Kirkens hus kl. 18.00

Velkommen!

Kontaktperson: Hilde Grosch

Larsen, telefon: 918 32 226

SJØMANNMISJONEN

12.05.

Kirkens hus kl.18.00

Sommertur 16.06.

(Påmelding).

Velkommen!

Kontaktperson:

Ragnhild Nordengen,

telefon: 482 24 071

VESTERØY MISJONSFORENING

14.04.

28.04.

12.05.

25.05.

16.06.

Vesterøy bedehus kl.18.00

Velkommen!

Kontaktperson: Ragnhild

Kjellsen, telefon: 951 24 337

STRIKKEKAFE PÅ VESTERØY BEDEHUS

23.04.

21.05.

Velkommen!

Ta med egen drikke.

Vi ordner noe å bite i, kr 40,-

Kontaktpersoner:

Tove Arntsen,

telefon: 470 28 123

Hanne Moe,

telefon: 990 33 434

HÅNDARBEIDSKAFE PÅ KIRKENS HUS

Vi møtes kl. 11-14 første lørdag i måneden. Av og til offere. Møtene annonseres alltid på Facebook og på oppslagstavla ved Kirkens hus.

Velkommen!

Kontaktperson: Ingerid

Bjercke, telefon 905 67 519

FORMIDDAGSTREFF VÅREN 2025:

30.4 Amfigrotta Spjærøy.

Dagens gjest: Paul Henriksen forteller om Brottet og Amfigrotta.

28.5 Lokalet på Herføl.

Dagens gjest: Katrine Sandstrøm. Forteller om steinhoggerkvinnene.

Velkommen!

ASMALØY MISJONSFORENING

28.4 kl.19

26.5 kl.18 Misjonsmøte med besøk av tidligere misjonær

Bjørn Sverre Lie

Asmaløy bedehus

Velkommen!

Kontakt: Anne Hvalgård

tlf. 995 83 695

Siste frist for stoff til blad nr. 2 2025 er 8. mai

**Alle gudstjenester begynner kl. 11, hvis ikke annet tidspunkt er oppgitt.
For informasjon om påskens gudstjenester, se Påsken i Hvalerkirkene side 5.**

27. april	Kråkerøy	Fellesgudstjeneste med Kråkerøy. Prest er Hanne Elstrøm.
4. mai	Spjærøy	Gudstjeneste med nattverd. Kantor Marte-Kari Melkerud og prest Hanne Elstrøm.
11. mai	Hvaler	Gudstjeneste med gullkonfirmanter. Kantor Marte-Kari Melkerud og prest Hanne Elstrøm.
17. mai	Tusenårsstedet	Kl. 10:30 Friluftsgudstjeneste på Tusenårsstedet. Hvaler musikkforening og prest Grethe Hummel.
18. mai	Spjærøy	Gudstjeneste med nattverd. Prest er Grethe Hummel.
25. mai	Vesterøy bedehus	Misjonsgudstjeneste med fokus på menighetens misjonsengasjement i Thailand. Vesterøy misjonsforening inviterer til kirkekaffe. Misjonskoordinator Inger H. Weydahl, kantor Marte-Kari Melkerud og prest Grethe Hummel.
1. juni	Fredrikstad	Fellesgudstjeneste for kirkene i Fredrikstad. Skaperverkets dag. Følg med på vår hjemmeside for informasjon.
8. juni	Hvaler	Høytidsgudstjeneste 1. pinsedag. Hvaler Sjømannskirkeforening inviterer til kirkekaffe. Kantor Marte-Kari Melkerud og prest Grethe Hummel.
15. juni	Hvaler	Blomstergudstjeneste for store og små. Stjernekorset deltar. 6-åringer blir spesielt invitert. Ungdomskontakt Kaja H. Stiksrud og prest Grethe Hummel.

Med forbehold om endringer.

Mer informasjon på kirken.no/hvaler.

Ved behov for transport til kirken:

Fra vest, kontakt Øyvind Olsen, tlf. 480 66 969.

Fra øst, kontakt Laila Olsen, tlf. 959 25 212.

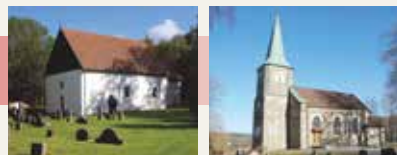

ORD TIL ETTERTANKE

*«Det er når vi griper de små øyeblikkene
at de vanlige dagene blir den store lykken»*

Marit Westberg

SORG OG GLEDE I VÅRE KIRKER

DØPTE

Hvaler kirke

Leah Marie Ulfeng Rosenqvist
Mathea Løkås Hvidsten

Spjørøy kirke

Syver Solvang
Petra Høyby Hermansen
Oliver Johan Børresen

JORDFESTEDE

Hvaler kirke

Esther Elin Mathisen
Gro Furuly Klausen
Ottar Johansen
Arne Sigurd Botne
Sigrund Storvik
Inge-Britt Løvaas
Knut Syvertsen
Laila Kristin Nilsen
Aage Brusevoldalen
Rolf Sigmund Klerud
Dag Plau
Peet Skjæveland
Mimi Jensine Westerlund
Ragnhild Syversen
Unni Glissmann

JORDFESTEDE

Spjørøy kirke

Gerd Svendsen
Yevdokiia Meteiko
Thor Nikolai Jensen
Gunnar Holger Eriksen
Keld Mogens Christensen
Kari Margrethe Strømdal
Arne Johannessen

Nordre Ål kirke

Jan Hauger

Kråkerøy kirke

Gunnar Harald Silfverberg
Utgaard
Ivar Arne Larsen
Monica Botne Jørgensen

Mor, vil du be for meg?

Inspirasjonssamling
for kvinner i alle aldre

Lørdag 10. mai
Kl. 12.00-17.00
Hvaler kirke

Gratis inngang
Påmelding til 977 23 241
(p.g.a. bestilling av pizza)

I Hvaler menighet har vi satset på barn og unge.

Vi har tre sangtilbud for barn:

Babysang for mor og barn med lunsj til mor,

Knøttesang for barn 1- 5 år og

Kor i SFO- tid, Stjernekoeret for 1. til 4. klasse.

Vi arrangerer ulike møter i kirken som Tårnagenter og «Lys våken».

Barnehager og skolen inviteres til julevandring og julegudstjenester.

Alt dette er gratistilbud og åpent for alle.

Hvert år er det ca. 30 ungdommer som får konfirmasjonsundervisning, reiser på leir og avslutter med konfirmasjonsgudstjenester. De betaler en egenandel.

Har du lyst til å være med å støtte dette arbeidet? Enten som frivillig eller med penger?

Hvis du vil bli fast giver og støtte med en regelmessig gave, tar du kontakt med kirkevergen på epost kirkevergen@hvaler.kirken.no

Faste givere får registrert skattefradrag for beløp fra foregående år.

Engangsbeløp vipptes til 90315, velg gave og merk med barn og unge, eller betales til kontonummer: 1506.45.42130.

Hvis du vil bli frivillig, ta kontakt med bukontakt@hvaler.kirken.no

Hvaler menighet trenger deg.

